Влада – Радам !

Голос України

Газета Верховної Ради України ◆ № 47 (547) ◆ Субота, 13 березня 1993 года ◆ Ціна 15 крб.

ТЕЛЕГРАМА ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ

Як повідомили кореспондента Укрінформу у прес-службі Президента України, 11 березня Л. М. Кравчук надіслав телеграму Голові Ради Міністрів Республіки Крим, представникам Президента України в областях, містах Києві і Севастополі. У ній говориться:

«Постанова Кабінету Міністрів України від 11 грудня 1992 року № 699 «Про невідкладні заходи щодо забезпечення агропромислового комплексу нафтопродуктами» виконується незадовільно. В багатьох регіонах України під загрозою зриву проведення комплексу весняно-польових робіт.

Зобов'язую вас взяти під особистий контроль надходження і використання паливно-мастильних матеріалів, спрямування 80 процентів автомобільного бензину і дизельного палива споживачам у сільському господарстві.

Скоординувати роботу всіх правоохоронних органів, органів місцевої виконавчої влади на боротьбу з розкраданням та розбазарюванням паливно-мастильних матеріалів.

Відповідальність за виконання постанови Кабінету Міністрів України, забезпечення комплексу весняно-польових робіт паливно-мастильними матеріалами покладається на вас персонально».

УЧОРА Надзвичайний і Повноважний Посол України у Франції Юрій Кочубей вручив вірчі грамоти Президентові Французької Республіки Франсуа Міттерану.

Того ж дня у Маріїнському палаці Надзвичайний і Повноважний Посол Республіки Киргизстан в Україні Улукбек Чилінаєв вручив вірчі грамоти Президентові України Леонідові Кравчуку.

У РУМУНІЇ, на запрошення комісії у закордонних справах румунського парламенту, перебуває група народних депутатів України на чолі з головою Комісії Верховної Ради нашої держави Дмитром Павличком. Сторони обговорюють питання розвитку міжпарламентських зв'язків.

ЗВЕРНЕННЯ Л. М. КРАВЧУКА ДО Б. РАББАНІ

Як повідомила прес-служба Президента України, 12 березня Леонід Макарович Кравчук направив Президенту Ісламської Держави Афганістан Бурханудіну Раббані звернення такого змісту:

Ваша Високоповажність,

Звертаюсь до Вас з проханням про вирішення надзвичайно важливого та болючого для народу України питання, яке пов'язане з наслідками війни в Афганістані.

В Україні засуджено несправедливе, жорстоке рішення керівництва колишнього СРСР про введення його військ до Афганістану. Послані помимо своєї волі війська змушені були брати участь у жахливій війні, в результаті якої афганське населення зазнало тяжких втрат. З іншого боку, воїни колишнього Союзу РСР стали також жертвами і заложниками цієї війни. Серед цих військовослужбовців були і вихідці з України. Дехто з них потрапив у полон і знаходиться на території Афганістану, дехто пропав безвісти. Йде вже четвертий рік після виводу військ колишнього СРСР з Афганістану, але проблема військовополонених і тих, що пропали безвісти, залишається.

Нам відомо, що військовослужбовці — вихідці з України ще й зараз живуть в Афганістані. Дехто з них, можливо, прийняв нові умови життя, віру, звичаї, мову. Але в Україні залишились їх рідні, які сподіваються на зустріч, продовжують пошуки, звертаються за допомогою до міжнародних організацій та державних діячів.

Актом доброї волі було б надання цим людям можливості встановити контакти з рідними і, у разі виявлення ними такого бажання, повернутися додому. Сподіваємось на Ваше сприяння у цій важливій справі.

Такий гуманний крок з Вашого боку, пане Раббані, був би сприйнятий з глибокою вдячністю народом України і став би добрим внеском у справу розбудови відносин між нашими державами, для чого в нинішніх умовах відкриваються широкі можливості.

Прийміть, Ваша Високоповажність, запевнення у моїй вельми високій повазі.

Леонід КРАВЧУК.

Вручення вірчих грамот королю Швеції

Надзвичайний і Повноважний Посол України у Фінляндії Костянтин Масик, якого за сумісництвом призначено послом у Швеції, 11 березня вручив вірчі грамоти королю Швеції Карлу XVI Густаву.

Між королем Швеції та послом відбулась дружня розмова.

ПОВЕРНЕННЯ ІЗ БЕЗВІСТІ

Понад 11 тисяч донеччан воювали в Афганістані. Це — 325 похоронок, майже стільки ж інвалідів. Кожен четвертий з батьків-«афганців» помер, одержавши фатальну звістку. А ще ж — безвісти пропалі. Серед таких числився й Віктор Назаров з Маріуполя. Позавчора він повернувся додому. Я сів до нього в купе поїзда Москва — Маріуполь у Макіївці. Цей блакитноокий хлопець ще носить ім'я Махмад Іслам — так його нарекли там. Там же, добровільно чи ні, прийняв і мусульманську віру. Українську мову розуміє, російською говорить із східним акцентом «Вікторе, тебе брав на війну Союз, а повертаєшся в зовсім нову державу. Як сприймаєш це?» — «Добре сприймаю. Як інакше може бути?» — «Чи зустрічав у полоні українських хлопців?» — «Так, трьох». — «Можеш назвати прізвища?» — «Тільки по-афганськи. Так буде краще для них». — «Вони теж хочуть повернутися?» — «Є такі. Але їх не відпускають. Журналістам вони не можуть цього сказати, бо поруч афганці. Я ж не мовчав»

А зараз, у купе поїзда, він переважно мовчить. Або відповідає тихо і коротко.

(Закінчення на 4-й сторінці)

Що означає цей дорожний знак — «Митниця», має знати кожен водій — біля митниці (контрольного пункту) проїзд без зупинки заборонено. Та коли б не оці працівники ДАІ з автоматами, то, певно, наші «дисципліновані» водії так само дотримувались правил дорожнього руху, як часто роблять це, перетинаючи безшлагбаумні залізничні переїзди, де рух без зупинки теж заборонений.

І дехто з водійської братії таки плутає наші «прозорі» кордони із залізничними переїздами без шлагбаумів. Оці вилучені в чергового гендляра пляшки з горілкою лише, як то кажуть, квіточки. З'ясовується, що через кордон уже нелегально провозять і «живий товар» — людей (див. на стор. 12).

Фото Миколи ТИЩЕНКА.

У комісіях Верховної Ради

БОЯТЬСЯ МАФІОЗІ БОЖИХ ЗАПОВІДЕЙ...

Схоже, що незабаром тема боротьби з мафією, корупцією зазвучить у Верховній Раді з новою силою. Привід дає тимчасова парламентська Комісія по боротьбі з організованою злочинністю, корупцією і хабарництвом на чолі з Віктором Слесаренком, яка днями на своєму розширеному засіданні одностайно вирішила винести на розгляд сесії Верховної Ради законопроект про організаційно-правові основи боротьби з організованою злочинністю.

Як відомо, законопроекти про боротьбу з організованою злочинною діяльністю вже майже понад два роки «гуляють» у вищих ешелонах державної влади, але, за словами того ж В. Слесаренка, хтось їх там блокує, що дає громадськості право запитувати: «Кому це вигідно?»

Ініціативу у свої руки вирішила взяти «команда Слесаренка». Сам Віктор Михайлович однією з причин невдач попередніх законопроектів вважає ще й те, що автори хотіли бачити їх законами прямої дії. Але ж у жоден закон не можна втиснути всіх аспектів боротьби з таким явищем, яким є організована злочинність, котра охоплює політичні, економічні, соціальні сфери суспільства.

Отже, потрібна своєрідна мала конституція, і тому Комісія пропонує насамперед узаконити загальні засади боротьби із організованою злочинністю. Законопроект, з яким познайомив присутніх заступник голови Комісії Григорій Демидов, визначає структуру, компетенцію, механізм взаємодії у цій справі не тільки правоохоронних органів, а й інших органів державної влади та управління (банківська система, митники, податкова служба тощо). Для координації цієї діяльності передбачається створення міжвідомчого комітету при Раді безпеки, який визначатиме і стратегію і тактику боротьби з мафією та корупцією. А щоб робилося це на науковій основі, вказується і на необхідність створення спеціального міжвідомчого наукового центру з проблем боротьби з організованою злочинністю.

Безпосередньо боротьбу з організованою злочинністю, за задумом авторів проекту, мають вести уже існуючі спецпідрозділи МВС і СБУ, однак, за умови, що вони, як такі, отримають правовий статус і таким чином питання «бути чи не бути» цим підрозділам не залежатиме від окремих керівників правоохоронних відомств. Ці підрозділи передбачається будувати за міжрегіональним принципом (проти чого сьогодні виступає керівництво МВС), з вертикальною структурою підпорядкування тощо.

Законопроект передбачає також впровадження посад спеціальних прокурорів та суддів, які займалися б саме цією специфічною роботою, інституту таємних співробітників, у тому числі і завербованих з мафіозного середовища (світовий досвід), системи захисту учасників судового процесу, в тому числі свідків потерпілих і їхніх рідних, забезпечення спецпідрозділів МВС спецтехнікою на такому ж рівні, як і СБУ.

Все це, і саме визначення організованої злочинності, має бути втілено в окремих відповідних законодавчих актах, як от про державну службу, про посилення відповідальності за організацію злочинної діяльності, про корупцію та інших.

З огляду на долю попередніх законопроектів про боротьбу з організованою злочинністю залишається гадати, як скоро і чи взагалі прийме цей закон у такому вигляді сесія. Якщо справді у Верховній Раді є сили, які такого закону не хочуть (а підстави припускатися цієї думки, погодьтеся, є), то боротьба очікується гостра. Одним із козирів тих сил, як не парадоксально, будуть мотиви про... захист прав людини на зразок, — це «пахне» 37-м роком, спецпідрозділи можуть стати другою ВЧК тощо. Адже ж не можна не помітити, що останнім часом, коли пропонуються радикальні дії для подолання мафіозних корумпованих структур, погано приховані противники таких заходів раптом згадують про загальнолюдські права і свободи, хоча саме на їхніх очах ці права ще не так давно безсоромно порушувалися.

Та й, власне, майбутнє сесійне обговорення депутати продемонстрували в мініатюрі і на засіданні Комісії. Скажімо, перший заступник Генерального прокурора України, народний депутат Юрій Гайсинський заявив, що всі необхідні правові норми для боротьби з організованою злочинністю у нас... уже є... На що народний депутат Євген Гринів в'їдливо зазначив, що якби дотримуватися цієї логіки, то для боротьби з мафією було достатньо десяти Божих заповідей... І справді, багатьом хотілося б знати, за якими законами сьогодні той же керівник прокуратури порадить боротися з організаторами мафіозних груп, які безпосередньої участі в злодіяннях не брали, скажімо, з так званими «касирами», «консультантами...»

В. Слесаренко, як і його однодумці, звісно, передбачає, що лобі у Верховній Раді чинитимуть перепони прийняттю такого закону, і сподівається на тверезе усвідомлення депутатами страшної ситуації, в яку поставила Україну організована злочинність. Інакше він змушений буде порушити питання про поіменне голосування, щоб наш народ бачив, хто є хто.

Анатолій БЕНЬ,
спеціальний кореспондент з прав людини «Голосу України».

ПРОДОВЖУЄТЬСЯ РОБОТА

12 березня відбулося засідання **Комісії у справах ветеранів, пенсіонерів, інвалідів, репресованих, малозабезпечених і воїнів-інтернаціоналістів.** Його учасники в порядку контролю за виконанням Закону «Про основи соціальної захищеності інвалідів в Україні» розглянули питання про забезпечення інвалідів протезами та засобами малої механізації. Заслухавши та обговоривши щодо цього інформацію генерального директора науково-виробничого об'єднання протезних підприємств Петра Хоменка, комісія прийняла рішення звернутися до уряду з проханням вирішити ряд конкретних питань, спрямованих на поліпшення ситуації у цій важливій справі.

Конкретні пропозиції щодо посилення парламентського контролю за виконанням законів і постанов, прийнятих Верховною Радою, обговорила **Комісія з питань культури та духовного відродження.** Розглянувши поправки до Тимчасового регламенту Верховної Ради, запропоновані Комісією мандатною і з питань депутатської етики, члени Комісії не погодилися з тими, хто визначає права депутатської меншості та порядок вирішення конфліктів під час узгодження позицій фракцій. Було проаналізовано нові декрети уряду. Розглянуто також пропозиції Міністерства культури щодо підготовки законопроектів з питань культури та культурно-просвітницької політики держави.

Члени **Комісії з питань здоров'я людини** працювали над законопроектами про статус депутатів місцевих Рад народних депутатів, про внесення змін і доповнень до деяких законодавчих актів у зв'язку з прийняттям Закону «Про охорону праці», а також над проектом Повітряного кодексу, який розглядатиметься в другому читанні.

Робоча група **Комісії з питань відродження та соціального розвитку села** готувала проект Закону про сільську поселенську мережу.

Прес-центр Верховної Ради України

Політичний прогноз

ЧИ БУДУТЬ СЕЛЯНИ ПАРТІЙНИМИ?

Це питання, попри всі програмні, — в центрі уваги III з'їзду Української селянсько-демократичної партії, що розпочався сьогодні в Києві.

Частина політичних експертів схильна вважати, що голова УСДП письменник Сергій Плачинда відійде від партійних справ на творчі хліби, що, на їхню думку, може призвести до радикалізації партії. Щоправда, друга частина експертів вважає, що УСДП залишиться без опори селянських мас. Водночас з'їзд стане барометром того, як українське селянство ставиться до своїх партій. Їх, до речі, на сьогодні вже чимало: УСДП, СелПУ, Партія вільних селян, Партія фермерів України... Але жодна з них не має реального впливу на українське селянство.

Хоча ще в 1991 році майбутній Президент України Леонід Кравчук та народний депутат Олесь Шевченко прогнозували, що наймасовішою партією буде саме УСДП. Сьогодні ж, за словами її секретаря Віктора Савлука, вона налічує понад чотири тисячі членів. Не справдились і надії консерваторів, які покладалися на Селянську партію України (СелПУ). Як не дивно, але навіть ця «партія голів колгоспів» із штаб-квартирою в Херсоні не має вагомого впливу на селянство. Щоправда, має могутнє парламентське лобі.

Тож, мабуть, і у нас пішов нормальний процес — від багатопартійності до багатопартійної системи. Тим паче, що до більшовицького перевороту 1917 року в Україні налічувалося понад сто різних партій. А втім, послухаймо делегатів III з'їзду УСДП:

— На розгляд з'їзду внесено проект нової програми та доповнення до Статуту,— розповідає секретар УСДП Віктор Савлук.— Постає також питання про голову партії. Очікуємо, що львівська делегація запропонує чимало своїх «домашніх заготовок», які можуть змінити перебіг подій на з'їзді...

— Я не хочу давати ніяких політичних оцінок,— каже президент Асоціації фермерів України Микола Шкарбан.— Але якби УСДП впритул зайнялася проблемами села, то її підтримали б «низи».

— У нашій партії є весь спектр політичних сил: від соціалістів до націоналістів, — резюмує секретар УСДП Віктор Присяжнюк.— На мою думку, нам час визначитися і зробити ставку на власників на селі. Варто повернутися до централізації, роботи звільнених працівників, бо без цього УСДП не виживе.

На наш погляд, думки цілком слушні, та чи не стане цей з'їзд ще одним зібранням з оновленим керівництвом на тлі економічної кризи на селі. Особливо сьогодні, в переддень посівної, коли, за даними Мінстату, з 482148 тракторів в Україні справні лишень 380524, а з 210549 сівалок тільки 178450 готові до виходу в поле. А ще ж скрута з пальним і, особливо, — гербіцидами. Та чим би партії не бавилися, лиш би не воювали.

Юрій НЕСТЕРЯК,
спеціальний кореспондент «Голосу України»,

Віктор КОСАРЧУК,
оглядач УНІАН.

ШТОРМОВИЙ ПРОГНОЗ

Президія ВР Криму обговорила пропозиції щодо порядку денного II сесії кримського парламенту, що відкривається 24 березня. Обговорюватимуться закони про об'єднання громадян, вибори Президента і Верховної Ради — ці закони в кримських умовах вкрай важливі. Щодо ряду інших питань відбулися дискусії (представництво Президента України в Криму, приватизація, подвійне громадянство, розмежування майна санаторно-курортних установ тощо). Отже, наступна сесія обіцяє бути бурхливою.

ЗАРОБІТОК І АЛІМЕНТИ

Постановою Кабінету міністрів затверджено перелік видів заробітку (доходу), що підлягають обліковi при відрахуванні аліментів. Зокрема, передбачається, що утримання аліментів з працівників провадиться з усіх видів заробітку і додаткової винагороди як за основною роботою, так і за роботою за сумісництвом.

Встановлено, що із зобов'язаних сплачувати аліменти осіб, які виїжджають за кордон для постійного проживання у державі, з якими Україна не має договорів про надання правової допомоги, стягнення аліментів провадиться до виїзду за весь період до досягнення дитиною повноліття, виходячи із його заробітної плати за останній місяць роботи на момент від'їзду, або ж з п'ятикратного розміру мінімальної заробітної плати на час проведення розрахунків.

Прес-служба Кабінету міністрів України.

ЗВЕРНЕННЯ

учасників IV пленуму Товариства Червоного Хреста та медичної громадськості України до Президії Верховної Ради України та Кабінету міністрів України

Ми, представники однієї з найстаріших гуманістичних організацій світу, звертаємо вашу увагу на катастрофічний стан донорського руху в Україні.

Тільки за останній рік кількість кроводач скоротилась на 248 тисяч, а заготовленої крові — на 39.000 літрів. При збереженні такої тенденції, а також враховуючи суттєве скорочення поставок медикаментів, під загрозою може опинитися життя і здоров'я багатьох тисяч наших співвітчизників.

Отже, саме життя вимагає якнайшвидшого прийняття Закону України «Про донорство крові та її компонентів», у якому необхідно визначити статус донорів, їх права та обов'язки, а також участь держави у подальшому розвитку донорського руху.

До вирішення цих питань слід також залучити представників Президента України в областях, містах Києві та Севастополі, а також Раду Міністрів Республіки Крим.

Вважаємо також за необхідне доручити зацікавленим міністерствам та відомствам завершити розробки Міністерства охорони здоров'я та Українського Червоного Хреста по національній програмі подальшого розвитку служби крові та донорства в Україні. Адже йдеться про принципово новий соціальний та медичний погляд на донорство, справжнє моральне та матеріальне піклування про тих, хто дарує кров.

Київ,
3 березня 1993 р.

Від Миколаєва до Комі прокладемо магістраль

Зазначимо одразу: йдеться про «магістраль» не в прямому значенні цього поняття — залізничну чи автомобільну, а в переносному. Тобто про добре налагоджений, постійний і надійний товарообмін між регіонами двох сусідніх держав, щоб хоч якось усунути ті дефіцити, які обсіли нас з усіх боків, не дають змоги нормально жити, працювати, розвиватися. Так-от, приклад наведення отакого ділового мосту вже є: між Миколаєвом і Республікою Комі. Подія зовсім свіжа, говорити про реальний результат рано, він, вочевидь, — попереду, але про сам підхід до налагодження співробітництва між регіонами, віддаленими один від одного більш як двома тисячами кілометрів,— розповісти варто. Бо є певність, що за словами таки піде конкретне діло.

Події передувала хоч і не дуже тривала, але ретельна розвідка, всебічне вивчення можливостей один одного. Ініціатива була за держадміністрацією, підприємцями й бізнесменами Миколаївської області. Їхня делегація, очолювана представником Президента в області А. Кінахом, першою й побувала нещодавно у партнерів. Головним результатом поїздки стало підписання ним та Головою Ради міністрів Республіки Комі В. Худяєвим документа, названого «Договором між урядом Республіки Комі і державною адміністрацією Миколаївської області України про стабілізацію господарських зв'язків у 1993 році та розвиток довгострокового економічного, науково-технічного і культурного співробітництва».

Прочитавши це, дехто, може, скептично посміхнеться: бачили, мовляв, уже таке, ще в Союзі, під час творення «єдиної спільності — великого радянського народу». Тоді області України теж укладали угоди з областями чи автономними республіками Росії, щоб потім, у кращому разі, обмінятися концертними бригадами та зустрітися в багатолюдному застіллі для обраних. Що було — те було. Але нинішня угода, переконаний,— не з розряду отих, колишніх.

Даруйте за одним-однісіньке пряме цитування згаданого документа, але воно, думаю, допоможе зрозуміти характер договору: «Уряд Республіки Комі і державна адміністрація Миколаївської області України... з метою створення найбільш сприятливих взаємовигідних економічних умов для діяльності й розвитку підприємств нафтової, нафтопереробної, лісозаготівельної та лісопереробної промисловості, агропромислового комплексу, санаторно-курортної зони, розширення торгово-економічного співробітництва в постачанні найважливіших видів промислової продукції, сировини, товарів народного вжитку і продовольства, створення механізмів соціально-правового захисту інтересів громадян України, які працюють і мешкають в Республіці Комі, домовилися про таке...». Далі — ціла низка цілком конкретних зобов'язань обох сторін, що мають забезпечити реалізацію як термінових, так і довготривалих, перспективних заходів. А на додаток до головного документа — перші контракти між підприємствами й організаціями, які починають діяти вже сьогодні.

Миколаївці не приховували: їх цікавлять насамперед нафтопродукти. Бо весняна сівба ось-ось, а пально-мастильних матеріалів катастрофічно мало. Проблему цю та шляхи її розв'язання в Сиктивкарі з Головою Верховної Ради Республіки Комі Юрієм Спиридоновим та Головою Ради міністрів В'ячеславом Худяєвим обговорили й погодили лиш у загальних рисах. А останнє слово мали сказати нафтовики. Тому миколаївці побували в Ухті, в об'єднанні «Комінафта». Знайшли там і взаєморозуміння, і зустрічний інтерес. Насамперед підписали контракт на поквартальні поставки дизельного пального в Причорномор'я із зарубіжними поставками товарів народного вжитку (зокрема, виробів миколаївської фірми «Евіс», що припали до вподоби), продовольства. Кажемо в «Причорномор'я», а не в «Прибужжя» не випадково: держадміністрація Миколаївської області взяла на себе зобов'язання й функції координатора в реалізації намірів Республіки Комі ще й у Херсонській та Одеській областях. А це значно розширює горизонти й обсяги співробітництва. Херсонський нафтопереробний завод, приміром, потребує реконструкції — і ухтинці готові вкласти туди свої кошти, щоб на взаємовигідних умовах переробляти там свою продукцію. Є в них прямий інтерес і до Одеси та, зокрема, до Чорноморського морського пароплавства, де починають створювати могутній танкерний флот, який, сподіваються нафтовики, теж може стати їм у пригоді.

Миколаївці, в свою чергу, висловили готовність інвестувати 4—5 мільярдів карбованців в освоєння нафтових свердловин. Підрахували, що коли взятися за цю справу всерйоз, то свердловини можна вводити в дію за 2—3 місяці. Добуватимуть з них нафту не тільки місцеві спеціалісти, а й вахтовики з України. З урахуванням усього цього розподілятимуть продукцію на взаємовигідних умовах. Очікують, що в результаті на той же Херсонський нафтопереробний завод, який сьогодні ледь животіє, потік нафти значно зросте. Більше пально-мастильних матеріалів матиме, отже, весь Південь України.

А як уникнути бар'єрів, що стоять на шляху взаєморозрахунків? Адже досі, відомо, платежі між сусідніми державами затримуються на багато місяців, виникає чимало непорозумінь, взаємних звинувачень. І тут знайшли вихід: банкіри партнерських сторін вирішили відкрити кореспондентські рахунки в Сиктивкарі й Миколаєві, через які і вестимуть прямі розрахунки, обминаючи національні банки. Операції, очікують, можна буде виконувати за день-два.

Окремою темою розмови стало налагодження співробітництва в соціально-культурній сфері. Взяти, приміром, ось такий її аспект: у Республіці Комі мешкає нині близько 125 тисяч українців. Хотіли б вони частіш чути тут українську пісню, українське слово — отож не зайве обмінюватися творчими колективами, набутками кіномистецтва, книговидання. Немало серед українців є таких, хто з досягненням пенсійного віку (а він тут настає для багатьох у 45—50 років) не проти переїхати на постійне проживання в тепліші краї, на Батьківщину. Домовилися про сприяння і в цій справі. І вже будь-хто з нафтовиків, лісозаготівельників незалежно від національності хотів би провести відпустку біля теплого Чорного моря — такий відпочинок на базі туристичних та спортивно-оздоровчих комплексів віднині теж буде організовано в значно ширших масштабах, ніж було досі, до того ж — на пільгових умовах...

Кажемо: розірвано зв'язки, втрачено контакти — як далі жити? А може, ніж вести безкінечні розмови про те, підписувати чи не підписувати статут СНД, то краще вчинити так, як представники владних структур, підприємці й бізнесмени Миколаївщини та Республіки Комі?

Георгій ВОРОТНЮК,
власний кореспондент «Голосу України».

◆ *Приклад міжрегіонального ділового співробітництва, що вартий на увагу, підтримку й наслідування*

◆ *Чому у Тольятті підтримують чернігівський «сепаратизм»*

Вісім мільйонів карбованців городнянського телевізійного заводу «Агат» загубилися у дорозі між Москвою та Києвом. Три дні їх шукали в Національному банку України, але так і не знайшли. Спитати, де поділися кошти, ні з кого. Виконавці-службовці невинно розводять руками: «Посилали? А ми не отримали».

БАНКІВСЬКІ ФОКУСИ

Але від того телевізійникам не легше. Адже то втрачені їхні й частка зарплати, і прибуток. Безглузда виникла ситуація: благополуччя трудового колективу стало залежати не так від успішного виробництва товару, його реалізації, як, і досить відчутно, від функціонування банківської системи. Зник документ — папірець — і ти, як липка, обідраний, голий. Якщо ж платежі «блукають» по два-три місяці через кордони СНД (а це стало нормою наших днів), то про яке економічне пожвавлення може йти мова? Роботу багатьох підприємств просто паралізовано!

І все ж у цьому плані, на щастя, банки, підштовхувані вищезгаданою кризою взаєморозрахунків, шукають виходу. Деякі з них — небезуспішно. Наприклад, Чернігівська філія АвтоВАЗбанку знайшла його ще рік тому. Власне, дивуватися цьому нічого. Її поява на терені України досить прагматична — допомагати обслуговувати клієнтів-постачальників Волзького автомобільного заводу. Тому коли почалася анархія з платежами, вона одна з перших в Україні відкрила кореспондентські рахунки в комерційних банках, споріднених філіях у Москві, Ростові-на-Дону, Самарі, Тольятті, Новосибірську, Санкт-Петербурзі. Тож невдовзі платежі її клієнтів стали долати тисячі кілометрів (!) за один-два дні. У який спосіб?

Механізм взаєморозрахунків, з'ясовується, надзвичайно простий. Навіть банальний. Волзький автозавод став направляти платіжні доручення на перерахунок коштів за продукцію українським заводам у свою місцеву філію АвтоВАЗбанку в Тольятті. Тобто кошти не пішли прямо постачальникам в Україну. Подальшу операцію виконують банківські службовці: вони списують гроші з рахунку ВАЗу й відразу зараховують їх на кореспондентський рахунок Чернігівської філії. Одночасно повідомлення-підтвердження про платіж через факсзв'язок отримують у Чернігові. На його підставі Чернігівська філія списує суму з кореспондентського рахунку з Тольяттінської філії і зараховує її на розрахунковий рахунок заводу. Все це — протягом кількох годин! Цим «вікном» не без користі для своєї справи користувалися і користуються «Білоцерківшина», Білгород-Дністровський кабельний завод, Запорізький алюмінієвий комбінат та інші підприємства, які безпосередньо «зав'язані» з ВАЗом. Але не тільки вони.

Нещодавно мені випало побувати у штаб-квартирі АвтоВАЗбанку (до речі, одного з провідних у СНД), почути думку його президента, інших відповідальних працівників щодо проблем взаєморозрахунків України з Росією. Вони їх також непокоять. Але не в плані того, що незалежність держав скувала можливості банкірів.

— Я за владу територій, не формальну, яка була в СРСР,— підкреслив президент АвтоВАЗбанку Петро Нахманович.— Зближення з Україною у нас повинне проходити на новій основі, в першу чергу взаємовигідній, діловій, партнерській.

Тобто, як я зрозумів, у АвтоВАЗбанку не мають ілюзій щодо повернення до однорубльового простору, відновлення СРСР. Тут, врахувавши реалії, думають про перспективу. І діяльність української філії — виразне тому підтвердження.

У цьому зв'язку я, чесно кажучи, здивувався ще одному важливому моменту: у Тольятті неприховано прихильно поставилися до намірів чернігівських «сепаратистів» перетворити філію у самостійний банк.

— А нам це теж вигідно, — пояснив директор АвтоВАЗбанку з маркетингу та розвитку Євген Чичеров.— Зменшиться ризик. Адже, не секрет, філія може втопити увесь банк — видати, наприклад, мільярдний кредит, який не повернуть. Щойно саме з цієї причини ми змістили керівництво Новосибірської філії, бо воно почало давати величезні кредити непевним клієнтам. У разі їх несплати мали б серйозні проблеми. За всі ж філії несе відповідальність банк!

— Яка ж користь вам від самостійності чернігівців?

— Ризику зазнаватимуть лише кошти, які ми в банк вкладемо як засновники. А все інше залишиться без великих змін.

Дізнаюсь, що АвтоВАЗбанк створюватиме свої філії та дочірні ланки в Білорусі, Казахстані та інших республіках. Вони допомагатимуть йому передусім налагодити цивілізовані взаєморозрахунки клієнтів СНД. Та й ВАЗ з усього цього банківського клопоту отримує не тільки хороші дивіденди, а й надійні, сталі зв'язки з партнерами. Як на мене, заздрити цьому не треба. Українському бізнесу слід менше бідкатися, а більше думати й діяти. Прагматично й надійно.

Сергій ПАВЛЕНКО,
власний кореспондент «Голосу України».
Тольятті — Чернігів.

Продиктовано в номер

ДІТИ ВСІХ СІМЕЙ, ЄДНАЙТЕСЯ

17 березня в столичному «Українському домі» почнеться реєстрація делегатів установчого з'їзду організацій багатодітних. Голова оргкомітету В. Маринченко повідомив, що на з'їзді розглядатимуться не «шкурні» питання про пільги, а глобальні проблеми соціального захисту сім'ї, створення державної служби сім'ї (ця пропозиція начебто вже підтримана Кабінетом міністрів) і Всеукраїнського об'єднання багатодітних. Підкреслюючи важливість з'їзду, члени оргкомітету продемонстрували кошторис на його проведення, підписаний Президентом.

ПРОКУРОР ПОКИДАЄ КРИМ!

На розширеному засіданні колегії прокуратури Республіки Крим прокурор автономної республіки Л. Ізосимов зазначив: «Не припиняються спроби ввести органи прокуратури в політичну гру». Не сказав, правда, від кого такі спроби йдуть. Не сказав також, що подав заяву на звільнення. Причина — невідома, але слова Ізосимова, сказані на розширеному засіданні прокуратури, настороджують. Сесія кримського парламенту, що відкривається 24 березня, має затвердити на посаді прокурора іншу людину.

ВІСТІ З ФЛОТУ

Суднобудівники Києва завершують будівництво малого протичовнового корабля «Луцьк». Скоро він прибуде у розпорядження ВМС України. Контр-адмірал Б. Кожин сказав, що це, очевидно, буде перший корабель на всій території колишнього СРСР, екіпаж якого сформовано на професійній основі.

Б. Кожин підтримав пропозицію екіпажу бунтівного корабля СКР-112 та ряду громадських організацій Севастополя, щоб цей корабель (він вже відслужив своє) не списувати, а перегнати на вічну стоянку до Києва.

КОМУНІСТИ В ЗАКОНІ

Вчора Мінюст України свідоцтвом № 412 зареєстрував Статут республіканської громадської організації «Спілка комуністів України». Як повідомив співголова Спілки Юрій Соломатін, організація має на меті захищати права комуністів та боротися за скасування заборони на діяльність компартії України. На його думку, організація нині нараховує понад 2 тисячі комуністів у 13 областях.

ЗАЖАДАЛИ ВИБАЧЕНЬ

Рада ветеранів Семенівського району надіслала Чернігівській облдержадміністрації протест у зв'язку з виступом по обласному радіо керівника її прес-служби В. Чепурного, «який порівняв відродження Компартії України з загрозою фашизму». Колишні партійці зажадали публічних вибачень.

НОВА ЯКІСТЬ

В'ячеслав Чорновіл повернувся з Канади, куди був запрошений на засідання канадського вищого законодавчого органу. Під час візиту В. Чорновіл зустрівся з головою парламентської комісії у закордонних справах Джоном Бослі, з членами парламентської групи канадсько-української співпраці. В інтерв'ю «Рух-прес» В. Чорновіл відзначив, що ці зустрічі якісно відрізнялися від тих, коли Україна ще не набула незалежності.

СТРАШНЕ КІНО

Чутка про маньяка-вбивцю облетіла Нікополь (Дніпропетровщина). 10 березня на березі Каховського моря було знайдено тіла Марини Б. та Ольги М., обидві 1977 року народження. Менш ніж за добу співробітники карного розшуку затримали Владислава П., однокласника вбитих. Що спонукало до злочину, встановить слідство, але ось інформація до роздумів: перед тим у місті пройшов тиждень фільмів-жахів.

«ТАВРІЮ» ВРУЧЕНО

Крісло для гостя

Як ми вже повідомляли, полтавчанин В. Г. Світлугін виграв автомобіль «Таврія» в нашій лотереї для читачів «Голосу України». 10 березня він одержав легковик у автосалоні ВО «АвтоЗАЗ». Після цього Василь Григорович погодився дати коротке інтерв'ю для газети.

— Яке перше почуття було, коли Ви дізналися про підсумки розіграшу?

— І вірилося, й не вірилося, аж доки мене не запросили до редакції і не дали документ. А в наш скрутний час будь-який виграш — радість для людини. «Таврія» — радість, звичайно, дуже велика.

— Ким Ви працюєте?

— Вчителем у сільській школі.

— Розкажіть трохи про свою долю.

— Життя в мене склалося тернисте. П'ятирічним я став сиротою. Жив і ріс на смітниках Харкова. Голодомор 33-го і репресії забрали моїх батьків і рідних, і я навіть до цього часу не знаю, де вони поховані. Пізніше перебував у патронаті, потім мене взяла до себе одна добра колгоспна родина на Полтавщині. Закінчив школу, історико-філологічний факультет Полтавського педінституту і ось уже 40-й рік вчителюю у рідній школі.

— То маєте вже сотні випускників!

— Чимало моїх вихованців стали вчителями, з багатьма маю тісні стосунки. До речі, троє колишніх моїх учнів є професійними журналістами: Григорій Закладний у Львові, Олександр Прасол у Москві, Іван Нечитайло — в Полтаві.

— А Ви — лише читач?

— Як позаштатний кореспондент нашої райгазети «Рідний край» пишу на теми, які мене хвилюють: утвердження незалежності України, виховання молоді, боротьба зі злочинністю та ін.

— Чи давно передплачуєте «Голос України»?

— З самого початку. Вважаю, що ця газета є газетою номер один. І зовсім не тому я так говорю, що мені дістався цінний приз, а тому, що так вважають і більшість моїх колег, друзів: газета намагається бути максимально об'єктивною.

— А як сприйняли новину про Ваш виграш у селі?

— По-різному, одні щиро вітають, інші стинають плечима... Певно, так і повинно бути. Але надходять і листи, дехто думає, що я кинуся робити комерцію. Отож через газету прошу повідомити, щоб із гендлярськими пропозиціями мене не турбували.

— Що ж, Василю Григоровичу, приєднуємося до привітань. Щасливої дороги. І — Ваше побажання нашим читачам!

— Читайте «Голос України» і беріть участь у її лотереї.

Інтерв'ю взяв Олександр МИХАЙЛЮТА.

Запоріжжя.

Зверніть увагу

Перо для бюрократа

Існують авторучки шарикові й чорнильні, одноразові та з можливістю заміни стержня. Оце і все, якщо не враховувати кольорів чорнила та форм самих виробів.

Справді, для нашої промисловості від писання це дійсно все. А от цивілізований світ дану аксіому «проковтнув» більш як 20 років тому. Отже, не дивуйтеся, коли у фірмовому шопі канцтоварів, скажімо японської фірми «Pentel», на прохання показати будь-яку авторучку, запитають, хто ви за професією. Полярникові запропонують один товар, чорнило якого не замерзає і за тридцятиградусного морозу, теслі — інший, здатний наносити лінії на пористе і вогке дерево, аквалангістові — такий, що писатиме під водою, причому як на камені, так і на череві кита.

Крім цього, є тут ручки для банкірів і митників з вмонтованими особистими клеймами, для артистів, спортсменів і навіть винахідників: накреслив підводного човна, дмухнув на креслення спеціальним порошком і чорнило зникло. В разі потреби креслення повторив операцію, і воно з'явилося знову. І не треба жодних держпатентів. Лише технічні шпигуни загрожуватимуть, оскільки й вони мають схожу канцелярію.

Одне слово, нічого про авторучки ми не знаємо. Єдиний дистриб'ютор в Україні японської фірми «Pentel», фірма «Неокомерс», генеральний директор якої Євген Старков про все це мені розповів і показав, іще не наважується брати нас штурмом: товар, як кажуть, і так іде з коліс.

На його думку, спочатку потрібно «замкнути» поширений у світі ланцюжок: виробник — оптовий розповсюджувач — роздрібна торгівля, а потім вести наступ. Попередньо, звичайно, вивчивши ринок. Кому, наприклад, потрібні самонабірні цифрові штемпелі для датування австрійської фірми «Тродат», найрізноманітніша офісна канцелярія від японських «MAX», «King Jim», бізнесорганізатори від «Filofax»? І в яких обсягах? Поки що ця мережа створена лише в Києві, Дніпропетровську і Харкові. В перспективі — по всій Україні. Сьогодні — лише за ВКВ, незабаром — і за національну валюту. Наскільки ця перспектива реальна, Євген Старков іще не знає, а прогнозувати не варто. Та мені вже сьогодні хочеться зайти до однієї з таких крамниць і попросити: підберіть мені канцелярію для журналіста, бо ми в цьому плані такі беззбройні.

Андрій БОЄЧКО.

ПОВЕРНЕННЯ ІЗ БЕЗВІСТІ

(Закінчення. Початок на 1-й стор.).

Б. Єненко, керівник служби розшуку Національного комітету Червоного Хреста України, що супроводжує Віктора, сказав: нині українців в Афганістані близько 80. Лише 18 з них взяті на облік Причина — складна ситуація в Афганістані. До того ж. Україна не має там свого представництва, всі питання вирішуються через посольство Росії.

...У куточку купе мовчки сидить Мати. Всі сльози виплакала протягом довгих восьми років. Вдруге народжувати сина — у такому похилому віці — яка то мука, яке то щастя! Вона вже забула, що існують на цім світі якісь свята. А оцей немислимий подарунок — живого сина — вона одержала 8-го березня.

Ніби вибачаючись за щось, що ніколи не буде відоме нам, Зоя Володимирівна тихо каже:

— І ті матері дочекаються своїх безвісті пропалих...

Юрій ДОЦЕНКО.

Донецьк — Маріуполь.

Реалії

КРУТІ ПАГОРБИ

Будинок відпочинку «Зелені пагорби», розташований у Виженці коло відрогів Буковинських Карпат, раніше приймав бажаючих звідусіль. Цілюще повітря, мінеральні води манили сюди тисячі людей. Свого часу, після подорожі в Єгипет, тут зупинялася Леся Українка.

Але доступ місцевим жителям у цю здравницю був практично закритий. Недавно «Зелені пагорби» перейшли у підпорядкування Чернівецької облпрофради, вона й ухвалила: тут буде санаторій, що оздоровлюватиме тільки буковинців. Окрасою здравниці стане велике бальнеологічне відділення, де можна лікувати шлункові та нервові хвороби. З джерелами води типу «Нафтуся», «Мацеста», «Миргородська» проблем нема. Почалося спорудження нових корпусів. Облпрофрада запросила до пайової участі трудові колективи області — взамін на певну кількість місць для оздоровлення.

Василь БАБУХ.

Чернівецька область.

Фото Леоніда ПІДЛУЖНОГО.

ПОГОДА

13 та 14 березня по Україні без опадів, на дорогах ожеледиця. Вітер західний, 5—10 метрів за секунду. Температура вдень 1—6 градусів тепла, на сході 0—5 градусів морозу. 13 березня у південних областях і на Закарпатті 5—10 тепла, вночі 2—7 морозу, місцями 10—12 градусів морозу.

По Києву та області сьогодні без опадів, на дорогах ожеледиця. Вітер західний, 5—10 метрів за секунду. Температура 1—5 градусів тепла.

Кримінальна хроніка

Граната на 8 березня

Трагічно закінчилося святкування 8 березня в одному з гуртожитків заводу «Світло шахтаря». До мешканців кількох кімнат, які об'єдналися за столом, приєднався невідомий. Поводив себе брутально, лаявся. Хлопці «провели» його до виходу з під'їзду, але незнайомець був напідпитку і йти додому не збирався. Вихопив гранату і почав погрожувати непривітним господарям. Кілька гарячих голів кинулися відбирати небезпечну іграшку. І, здавалося б, це уже вдалося, але в останній момент гримнув вибух. Один з мешканців гуртожитку загинув одразу, п'ятеро інших, серед яких дві жінки, з тяжкими пораненнями доставлені у лікарню. Злочинця намагався наздогнати один з хлопців, але той вихопив ще одну гранату...

На місце події одразу виїхали, як заявив прокурор області, «кращі сили міліції і прокуратури», проводиться розслідування. Але ім'я злочинця поки що невідоме. За допомогу слідству правоохоронні органи обіцяють крупну винагороду.

Микола КОСИЙ.

Харків.

Уперше

КОШТОВНОСТІ З УГОРЩИНИ

Уперше в Україні, в Ужгороді працювала виставка-продаж художніх виробів з коштовних металів, представлених угорським державним Монетним двором. Країни соцтабору раніше такої торгівлі не вели. Угорський Монетний двір має дочірні фірми в Румунії та Словаччині, а оця виставка — перший крок до відкриття такої філії в Україні, наголосив технічний директор Монетного двору Іштван Баліко. А пишатися цій фірмі є чим — вона випускає прикраси із коштовних металів, каменів, великі срібні сервізи у стилі бароко, срібний посуд, що використовується для культових потреб.

Микола ГОРВАТ.

Ужгород.

НЕ ЗАБУЛИ

Через важке економічне та фінансове становище у країні та з метою підтримати малозабезпечених громадян, Луцька міська Рада затвердила Програму соціального захисту населення міста на 1993 рік. В ній, зокрема, йдеться про виділення з міського бюджету коштів на компенсації для матерів трьох і більше дітей, чоловіки яких перебувають під опікою або не платять аліментів, одиноким матерям, іншим малозабезпеченим сім'ям.

Богдан БЕРЕКЕТА.

Волинська область.

Політичні баталії

ШАНСИ МАЙЖЕ РІВНІ

Загальні вибори Прем'єр-міністра та федерального уряду Австралії відбуваються сьогодні — 13 березня. За право обійняти посаду глави уряду змагаються нинішній австралійський прем'єр, лідер лейбористської партії Пол Кітінг та представник коаліції опозиційних партій Джон Х'юсон. Останній репрезентує ряд правих сил — ліберальну, демократичну та національну партії.

Обидва кандидати виступають з подібними програмами, які передбачають ряд заходів щодо поліпшення економічної ситуації в Австралії, соціальні гарантії для різних верств населення. Зокрема, сторони ратують за збільшення допомоги безробітним і батькам на дітей.

Соціологічні опитування свідчать майже про однакові шанси кандидатів: кожного з них підтримують 40—45 відсотків виборців.

Опозиція звинувачує Пола Кітінга у зменшенні зростання національного прибутку і високому рівні безробіття, який нині становить 11 відсотків працездатного населення країни.

Павло ХОРЕНЖЕНКО.
Сідней.

Подія тижня: коментар кореспондента відділу зарубіжної інформації

НІХТО НЕ ХОТІВ ПОСТУПАТИСЯ

Минулого тижня увага політиків та преси була прикута до VIII надзвичайного з'їзду народних депутатів Російської Федерації.

Гадаю, сама тональність цього форуму яскравіша, ніж прийняті з'їздом документи, продемонструвала розклад політичних сил в Москві та на окраїнах держави. Дезинтеграційні процеси, що розпочалися з розпадом СРСР, торкнулися й самої Росії — держави, що неоднорідна і явно ще не сформувалася. Приклад колишніх республік породив у вчорашніх автономій бажання здобути незалежність. І немає рації валити все на опального генерала Дудаєва, не помічати прагнення Північної Осетії об'єднатися з Південною або «особливу позицію Татарстану». Це не прояв якогось «новоросійського сепаратизму», а реальний розвал старої імперії, котра сковувала ініціативу й прагнення до самовизначення малих народів Кавказу, Півночі, Сибіру.

Багато хто з аналітиків у світі зараз передрікають продовження процесу самовизначення в рамках (чи вже за рамками) Російської Федерації. Таку небезпеку для держави відчули не лише ура-патріоти, а й Президент Єльцин. Саме ці побоювання змусили його орієнтуватися більшою мірою на «Гражданский союз», «Союз обновления», загравати з лідерами республік у складі РФ. Навіть спроба піти на мирову зі з'їздом нардепів також пояснюється прагненням утримати в руках не так владу, що вислизає, як «Росію, що вислизає». Помічники й радники Єльцина розумно порахували, що під час протиборства двох сил у виграші, як правило, опиниться третя, до часу не дуже помітна. Про цю третю силу Єльцин сказав під час свого виступу на другий день роботи з'їзду. І такою «особливою, необільшовицькою силою» зараз може стати союз правих та лівих ультрарадикалів.

До чого це призведе? До встановлення досить жорсткої диктатури центру. Та не дуже віриться, що подібний режим можна здійснити на всій території Російської Федерації, не вдавшись до сили. Що чекатиме Росію в разі, якщо це станеться, та ще з великими людськими жертвами й немилосердними руйнаціями? Чи зможе тоді піднятися велика колись держава? Навряд. Але у прибічників «міцної руки» немає реальних альтернатив реформам та демократизації суспільства. Більшовики тішили злиденних росіян казочкою про майбутній комуністичний рай, де «від кожного за здібностями і кожному за потребами». Недарма і Володимир Ілліч у крутому 1918 році обіцяв комунізм через 15—20 років, а Микита Сергійович в не менш крутому 1961-му говорив про ті ж самі строки. Але казочка скінчилася жахливо, а в «світле майбутнє» потрапили громадяни цивілізованих країн.

Це наштовхує на іншу думку: поступово, відтісняючи «ліриків демократизму» та прихильників жорсткого курсу, виходитимуть на провідні ролі в політичному житті Росії більш прагматичні діячі, подібні Черномирдіну. Нам від цього і легше, і складніше одночасно. З одного боку, прагматики не будуть збирати війська, щоб розправитися з незалежними сусідами. Але з другого вони прекрасно знають, що нам нікуди поки що податися без їхньої нафти та економічних зв'язків. А тому і політику «українського напряму» будуватимуть виходячи з цього. Сусідів нам ніхто не замінить. Ось і робіть висновки, українські політики.

Лілія ГЕОРГІЄВА.
Москва.

Дипломатичні новини

ЗАПАМ'ЯТАЙТЕ: СІЧНЕВОГО ПОВСТАННЯ, 6

З 16 березня Посольство Великобританії розпочинає видавати візи громадянам України у Києві. Напередодні відкриття консульського відділу наш кореспондент зустрівся з Послом Великобританії в Україні паном Саймоном Хімансом і попросив його відповісти на кілька запитань.

— Пане Посол, дозвольте привітати вас з цією подією...

— І не тільки мене, а й усіх громадян України, бо їм не треба буде їздити для отримання британських віз до Москви. Цю процедуру тепер виконуватимуть підготовлені спеціалісти. Допомагатимуть їм у цьому навіть їхні дружини. Отже, всі заяви розглядатимуться відтепер швидше.

— Скільки коштуватиме відкриття візи для поїздки до Великобританії?

— Цю послугу ми надаємо безплатно. Умова одна — документи до консульського відділу посольства треба здати за два тижні до від'їзду.

— Де розміститься консульський відділ?

— У будинку по вулиці Січневого повстання, 6. Це окремий будинок, де ми зробили ремонт і обладнали його для прийому гостей. Думаю, всім буде зручно діставатися до консульського відділу, бо він поруч із станцією метро «Арсенальна». Години прийому — з 10 до 12-30 і з 14-30 до 17-00.

Хочу зазначити, що це тимчасова резиденція консульства. Після того, як буде реставровано будинок по вулиці Десятинній, 12, воно переїде за новою адресою.

— Я недаремно почав інтерв'ю з привітання, бо знаю, що ви віддали багато сил для відкриття нової дипломатичної служби посольства Як це вплине на розвиток ділових і культурних відносин між Великобританією та Україною!

— Без сумнівів, позитивно. Київ уже має надійний повітряний зв'язок з Лондоном що зручно для бізнесменів. Після візиту Президента України до Великобританії треба очікувати пожвавлення у наших відносинах. Тому я дуже задоволений відкриттям консульського відділу, який разом з Британською Радою завершить формування повного набору послуг, що їх пропонують посольства Великобританії за кордоном.

— Дякую за бесіду.

Олександр БІЛИК.

Фотофакт

Вера Крамер і Хейко Хьофлер зустрілися через агентство знайомств. Після того, як краще пізнали один одного, вони вирішили побратися. Це дуже «солідне» подружжя, адже його загальна вага — 300 кілограмів.

Як свідчить статистика, кожний третій громадянин Німеччини має зайву вагу. І чисельність таких людей постійно зростає. Одні спеціалісти вважають, що в цьому винні гени, другі звинувачують переїдання, треті знаходять ще якісь причини. Але все зводиться до одного: турбуючись про шлунок, не слід забувати про тіло загалом.

Фото агентства ДПА (ФРН).

Гортаючи зарубіжну пресу

Новий президент і... нова мафія

Одночасно з інаугурацією Президента Литви відбулася «інаугурація» нових мафіозі республіки. Цю сенсаційну новину повідомила литовська газета «Республіка».

Новими главарями столичної мафії стали два громадянина Ізраїлю. Змінився і керівник збройного угруповання «Вільнюські бригади», що наводить на багатьох жах. Ним став 32-річний вільнюсець, раніше засуджений за крадіжки. Повідомляючи подробиці, газета пише, що на мафіозній «інаугурації», відповідно з чітким сценарієм, були присутні керівники різних фірм і злочинних угруповань, а також неофіційні представники з литовського уряду.

Власкори повідомляють

Бішкек

БЕЗ ЦИРКУ АЖ НІЯК НЕ МОЖНА ЖИТИ НА СВІТІ

Незважаючи на те, що народна освіта у Киргизстані переживає сьогодні не кращі часи, у Бішкеку відкривається ще одна вища школа. Щоправда, вона вельми відрізняється від інших — це школа циркового мистецтва. 17 обдарованих юнаків і дівчат уже розпочали навчання.

Курс навчання залежно від фаху розраховано на 4—5 років. Він включає, крім жанрової підготовки, вивчення арабської, англійської і німецької мов, набуття навичок гри на національних, а також естрадних інструментах, удосконалення вокальної майстерності. Вдало вирішено і питання стипендій: кожному студентові при Держцирку надано роботу з мінімальним окладом у дві з половиною тисячі рублів.

Євген ДЕНИСЕНКО.

Експрес-інформація

«Я ХОЧУ ПРАЦЮВАТИ З НИМ ДОВГО»

Чергового разу заявив про підтримку Б. Єльцина Президент США Б. Клінтон. Під час короткої зустрічі з журналістами в Білому домі він сказав: «Я маю намір зробити все, що в моїх силах, щоб подавати допомогу Єльцину. Я твердо вірю в нього і хочу працювати з ним так довго, як це буде можливо». Подібну заяву зробив і державний секретар Сполучених Штатів У. Кристофер.

ВЕСНА. НА ФРОНТАХ ПОЖВАВЛЕННЯ

Абхазькі сили активізували бойові дії по всьому абхазько-грузинському фронту. Але, за даними військового відомства Грузії, в Очамчирському районі грузинські підрозділи продовжили контрнаступ, розпочатий кілька днів тому, і значно просунулися вперед.

Тим часом тривають грузино-російські переговори, на яких сторони обговорюють документи про тимчасове перебування російських військ і прикордонних підрозділів на території Грузії. Глава цієї держави Е. Шеварднадзе заявив, що підписання з Росією договору про основи двосторонніх відносин життєво важливе для Грузії та зміцнить її суверенітет.

ЧЕКАЮТЬ НА КОНКРЕТНІ ПРОПОЗИЦІЇ

Керівництво Азербайджану високо оцінює миротворчі зусилля Туреччини та Росії у врегулюванні карабаського конфлікту, заявив Голова Верховної Ради Азербайджану І. Гамбаров. Він повідомив, що його країна тепер чекає на конкретні турецько-російські пропозиції щодо зняття напруженості в регіоні. Позитивно оцінивши підсумки Римської зустрічі, глава парламенту, однак, спростував повідомлення «про готовність Азербайджану до прямих переговорів з так званою Нагірно-Карабаською Автономною Республікою».

ПХЕНЬЯН ОБРАЗИВСЯ І ПОЧАВ «САМОЗАХИСТ»

Про вихід з Договору про нерозповсюдження ядерної зброї оголосив уряд Північної Кореї. Як сказано у його заяві, це зроблено на знак протесту проти зусиль змусити Пхеньян дозволити іноземним спостерігачам відвідати місця, де зберігаються ядерні матеріали. Такий крок — це «акт самозахисту» від тиску Сполучених Штатів і несправедливих дій деяких представників міжнародного агентства МАГАТЕ.

ПРЕЗИДЕНТ — НЕ ЗАВЖДИ ХОРОШИЙ ПРЕМ'ЄР

Незадовільною визнав роботу Кабінету міністрів Чечні парламент республіки. Таке рішення ухвалила більшість депутатів. За словами голови парламентського комітету у закордонних справах Ю. Сосламбекова, це означає, що Президент Дж. Дудаєв, який очолює уряд, має або відправити у відставку весь кабінет, або кардинально його оновити. Втім, сказав Ю. Сосламбеков, у будь-якому разі більшість депутатів вважає, що Президент має залишити пост глави уряду і передати його іншій людині.

ШУКАТИ НАЦИСТІВ СТАНЕ ЛЕГШЕ

Документ, що гарантує доступ дослідникам до державних досьє на нацистських воєнних злочинців, підписав міністр закордонних справ Аргентини Г. Ді Телла. Торік Президент країни К. Менем скасував обмеження на доступ до цих досьє. Але відомий дослідник нацистських злочинців Ш. Візенталь заявив, що відтоді ще не було оприлюднено жодного важливого документа.

За повідомленнями наших власних кореспондентів та зарубіжних інформагентств.

ЧИСТЕ ПОЛЕ

ЧОГО НАМ ЖДАТИ ВІД ПРИВАТИЗАЦІЇ

Отже, приватизація по-чеськи, за схемою Вацлава Клауса.

Зовні чеська система нагадує російську. Тут теж випущені ерзац-гроші, суворо цільові гроші, точніше купони, за які будь-який громадянин може придбати акції підприємств, що приватизуються.

На цьому схожість закінчується. Бо чеські купони не є, просто за своєю природою не зможуть стати, предметом купівлі-продажу.

Більше того. Кожному громадянинові — тепер уже Чехії та Словаччини — дане право використати для приватизації суворо обмежену кількість приватизаційних купонів.

Що вони собою являють? Згадайте фокінські купони, котрими його уряд обіцяв захистити український ринок від «іноземців» з колишнього СРСР.

Так-от. Кожний, хто хоче, може придбати купонну книжку в будь-якому ларку, і в ній буде 1000 купонів. Якою вартістю? Не кронною, а купонною! Коли це ерзац-гроші, то й номінал їх вимірюється власними величинами, а не діючою валютою.

— Ну, то спекулянти і скупники, — зауважить хто-небудь, — скуплять не одну, а десять, двадцять, тисячу купонних книжок!

І хай собі скуповують! Хоч мільйони. Бо тільки-но чех або словак здасть купони у приватизаційний комітет (а це робиться у поштових відділеннях), вони стають іменними, оформляються на пред'явника. І коли громадянин використає хоча б на один купон більше, ніж належна йому тисяча, з приватизаційного центру він отримає ввічливу відмову з нагадуванням, що належні йому купони він уже використав!

І все. І крапка. Буквально в кожному нюансі чеської системи зримо, відчутно видно, як билась, пульсувала творча думка вченого-економіста, приводячи щонайскладніші процеси перебудови народного господарства до цілком конкретних і здійсненних дій. Згладжуючи, усуваючи протиріччя між працею й капіталом, особою і суспільством, державою і людиною. Будь-який перепродаж, хоч дешево, хоч дорого, права кожного громадянина Чехії та Словаччини на безкоштовне отримання частки державної власності виключений.

Звісно, що це повна протилежність тому, що ми спостерігаємо в Росії. Адже, продаючи ваучери — дорожче чи дешевше від їхнього рубльового номіналу, росіяни, по суті, продають своє законне право на безкоштовне отримання частини державної власності.

Узагалі, чим глибше знайомишся з чеською і словацькою системою приватизації, тим більше вона вражає витонченістю, гармонією, можна сказати — естетичністю, яка свідчить про наукову досконалість закладеної в неї методології.

(Продовження. Початок в «Голосі України» від 10 березня).

Якщо абстрагуватися від деталей, приватизація, за Вацлавом Клаусом, являє собою грандіозний аукціон, рівне право на участь у якому має кожний громадянин Чехії і Словаччини. Підкреслимо: рівне право! І в цьому, коли хочете, абсолютна геніальність наукового вирішення завдання, чи, скажемо строгіше, абсолютне торжество наукової думки над непередбачуваністю і хаосом економічних відносин мільйонів людей у всій їх грандіозній складності.

Як на будь-якому аукціоні, учасник приватизації в Чехії і Словаччині платить за вхід — купує купонну книжку. Ціна її 35 крон: вартість паперу, поліграфії, торговельна знижка — словом, усе, що відображає роздрібну ціну будь-якої поліграфічної продукції. Купивши купонну книжку і заплативши за її іменну реєстрацію незначне державне мито, ви стаєте учасником аукціону.

Держава виставляє на всенародний аукціон акції підприємств, котрі приватизуються. Номінал кожної з них — 1000 крон. Це стандарт. А от кількість виставлених акцій залежить від початкової (стартової) ціни кожного підприємства. Якщо, наприклад, його ціна 300 мільйонів крон, то буде випущено 300 тисяч акцій. Якщо 500 мільйонів, то, відповідно, 500 тисяч акцій.

На всенародний аукціон (приватизацію) викидають не менше 50 процентів випущених акцій. Решта ділиться між трудовим колективом і державою.

Отже, тисячокронні акції — на всенародному аукціоні. Перед його початком держава призначає стартову ціну акцій кожного підприємства. Але не в кронах, а в приватизаційних купонах. Приміром, три тисячокронні акції одного підприємства коштують 100 купонів. Чотири іншого — 350. П'ять третього — 600. Варіації можливі найрізноманітніші.

Маючи на руках тисячу іменних приватизаційних купонів, ви можете зробити заявку на придбання акцій одного або кількох підприємств, на власний вибір, і чекаєте результатів торгів.

Якщо кількість заявок збігається з кількістю викинутих на торги акцій, підприємство вважається проданим, тобто приватизованим і кожний учасник аукціону отримує за свої купони стільки акцій, скільки замовив.

А якщо заявок виявилося більше? Тобто держава не вдовольнила кожного бажаючого? У такому разі підприємство тимчасово знімають з торгів. А учасникам аукціону повертають їхні купони. Для подальшого використання.

Затим держава, як правило, збільшує стартову вартість акцій в купонах. І знову викидає їх на аукціон. Тепер, скажімо, три акції вже коштують не 100, а 500 купонів. І ви можете вибирати: заявити дві акції одного підприємства за 500 купонів чи відмовитися від них і придбати 5 акцій інших підприємств по двісті купонів. До того ж, коли ви в першому турі заявили акції кількох підприємств і якісь із них уже придбали, у вас просто може не вистачити тих купонів, що залишились, для придбання акцій, котрі подорожчали.

Таким чином (а підприємство може виставлятися на аукціон до п'яти разів) досягається рівність між кількістю пред'явлених до приватизації акцій і кількістю заявок.

Ну, а коли купонних заявок менше, ніж запропонованих до приватизації акцій? Значить, купонна їх ціна завищена. Незатребувані акції, знову-таки тимчасово, знімаються з торгів і після зменшення їх купонної ціни знову пропонуються громадянам.

Але ж це чистісінький ринковий механізм! І в цьому сутність! Така приватизація забезпечує баланс попиту і пропозиції на акції підприємств, які приватизуються.

ІІІ. ШАНС

Є тут лише одне обмеження. Якщо в процесі торгів ціна акції якого-небудь підприємства досягне 900 купонів, воно знімається з аукціону. Вважається, що в такому разі продавець — держава — помилково занизив вартість. Але все одно таке підприємство не випадає з приватизації. Просто випускаються додаткові акції, і воно коштує тепер уже не 500 мільйонів, приміром, а мільярд. Після чого знову виставляється на всенародний аукціон. Коротше кажучи, ринкові відносини.

ВІДСТУП ШОСТИЙ. Хочеться підкреслити, що механізм, про який ми щойно розповіли, вирішує найголовніше завдання приватизації: визначає реальну споживчу вартість підприємств.

Стартова ціна акцій для приватизаційних аукціонів розраховується за досить простими формулами. А потім діє ринковий механізм у чистому вигляді з усіма його перевагами.

А в нас, перш ніж приватизувати підприємство, потрібно провести його інвентаризацію. Угробити десятки тисяч людино-днів для розрахунку його вартості. І все одно ця колосальна робота — спробуй-но обрахувати такий гігант, як Харківський завод імені Малишева! — відповіді про реальну ринкову ціну підприємства не дасть.

У Чехії, як ми бачимо, від таких дурощів не знемагають, а грандіозну працю тисяч спеціалістів автоматично виконує ринковий механізм.

Та підемо далі. За купони ви придбали акції ряду підприємств. Тепер — ваш вибір. Ви можете спокійно ждати від них дивідендів. А можете, коли є бажання, пограти з ними на фондовій біржі. Адже всі акції приватизованих підприємств виходять на вторинний ринок. Там же, на фондовій біржі, ви можете продати свої і купити інші. Самі або через дилерів. На ваш вибір.

І ще одна істотна умова тут витримується без зусиль, без непотрібного клопоту і тяганини: пріоритетне право трудових колективів на приватизацію своїх підприємств.

Пам'ятаєте, скільки списів у нас ламали, та й продовжують ламати досі, з цієї проблеми? Давати чи не давати підприємство в оренду колективам? З правом подальшого викупу чи без нього? Закон про оренду пишемо й переписуємо. Створюємо декрет. А результат? Копійчаний. І знову ж, у всій цій веремії людина, особистість відсувається на другий план.

Припустимо, ми все-таки створимо, хоч це й неможливо, ідеальний закон про оренду. Нехай 98 процентів колективу проголосують за неї, за оренду. А два проценти? Їх що — геть за ворота? Під ніготь? Але ж це ми вже проходили...

У чеському ж варіанті право вибору — за людиною. І в цьому — уся принадність. Хочеш — купуй за приватизаційні купони акції свого підприємства. Хочеш — купуй акції іншого. А якщо ти взагалі не хочеш володіти акціями? Ну не хочеш бути власником і край! Як той відомий герой Достоєвського, котрий показав язика кришталевому замку людського щастя, куди його заганяли силоміць.

Що ж! Знову-таки, твоє право. У такому разі ти все одно станеш власником. Свого інтелекту. Своєї майстерності. Своїх робочих рук. Хочеш — іди працювати на державне підприємство, адже в ринковій економіці — у Чехії і Словаччині в тім числі — державний сектор зберігається. Хочеш — іди служити в акціонерне підприємство.

А якщо уся ця метушня з приватизацією до тебе не доходить? Чи тобі лінькі вивчати економічні характеристики підприємств, що приватизуються? Чи ти просто фізично цього зробити не в змозі: старий, інвалід тощо?.. У такому разі право іменної приватизації ти не продаєш, а передаєш — у цьому сутність! — інвестиційним фондам. Є в Чехії і такі.

Інвестиційний фонд — це організація, підкреслимо, на добровільних засадах, яка об'єднує приватизаційні купони багатьох дрібних вкладників. Основна мета цього фонду — надання послуг тим громадянам, які мають купони, але не мають достатньо знань чи бажання, чи можливостей використати їх самостійно. Фонд викупове акції підприємств замість них.

Інвестиційний приватизаційний фонд у Чехії створюється в формі акціонерного товариства закритого типу. Його майном, або статутним фондом, є акції тих підприємств, котрі фонд придбав за передані йому громадянами інвестиційні талони. На цей статутний капітал фонд випускає свої власні акції.

Громадяни, які добровільно передали свої інвестиційні талони фондові, отримують замість них не акції приватизованих підприємств, а акції цього фонду.

Тут дотримується добровільність вступу у фонд, а не «об'язалівка», як у Росії. Бо ж на чекових аукціонах у Росії з одним ваучером просто нічого робити. Ви не зможете на нього придбати жодної акції. Тим самим вас просто змусять звернутися до послуг фонду.

У Чехії ж — усе не так. Хочеш — сам граєш на всенародному аукціоні. Хочеш — передаєш своє право інвестиційному фондові. Хочеш — узагалі не береш участі у приватизації, а коли у тебе є сили, бажання і здібності, а також кошти — засновуєш своє діло.

О, велике право вибору! Право, яке і є свобода.

ВІДСТУП СЬОМИЙ І ОСТАННІЙ! Якось, прийшовши до влади, Михайло Горбачов давав інтерв'ю кореспондентові газети італійських комуністів «Уніта». Той його спитав: «А що таке з вашої точки зору, шановний генсек, соціалізм?»

— Неймовірно складне поняття, — подумавши, відповів Михайло Сергійович. — У нас десятки інститутів працюють над тим, щоб висвітлити соціалізм у всіх його аспектах...

Злукавив чи ні Михайло Сергійович, важко сказати. Однак на запитання кореспондента відповідь дано. І не інститутами, а самим життям. Соціалізм — це суспільне виробництво, метою якого є не отримання прибутку, а вирішення соціальних проблем буття людини.

Врешті-решт, кожному з нас абсолютно все одно, хто володіє підприємством: держава, акціонерне товариство чи приватна особа. Головне — щоб наша зарплата сьогодні змогла забезпечити сім'ю, дім, відпочинок, старість. Щоб ми могли прожити своє життя і залишити спадщину дітям. Щоб життя було прожите не марно.

Усім цим вимогам і відповідає так звана соціально спрямована ринкова економіка. Така, як у Швеції, Австрії, Швейцарії, тій же Німеччині. В Японії, наприклад, при оцінці діяльності підприємств, фірм, корпорацій показник прибутку стоїть ледь не на п'ятому місці.

Життя прожити — не поле перейти. Скрізь є і безробітні, і вбогі... Є люди, чиї потреби мінімальні. Є інші. Є ледарі. Є генії. Є нездари. Але, як показує практика, держави, де економічні відносини будуються на соціально орієнтованій ринковій економіці, в основному успішно вирішують проблеми буття усіх своїх громадян. Це по-перше.

По-друге. Знову ж, як показує практика, економіка, побудована на поєднанні різних форм власності (державної, акціонерної, індивідуальної, кооперативної і т. д.), набагато динамічніша від будь-якої іншої, особливо державної надмонополії, котру сімдесят років ми називали соціалізмом.

Повертаючись до чеської моделі приватизації, не можна не підкреслити ще деяких її особливостей. Дія її механізму базується на електронно-комп'ютерних мережах. Відзначимо, що на Україні також є потужна розгалужена мережа ЕОМ різних відомств, здатна взяти на свої плечі обробку потоку приватизаційних купонів і видавання будь-якої інформації.

Батько чеської приватизації Вацлав Клаус і його команда, перш ніж запустити свою модель у дію, провели через пресу, радіо, телебачення величезну роз'яснювальну роботу серед населення. І сьогодні тут будь-яка домогосподарка, далека від високих проблем економіки, чудово розуміє, що ж у її країні відбувається.

Ну, і результати. У Чехії вже діють сотні приватизованих підприємств. Виник природний ринок капіталу, фондові біржі не простоюють. І ніякої шокової терапії...

Ні, як собі хочете, але нашій Україні, Фонду державного майна України, відповідним комісіям, та й Верховній Раді в цілому, Кабінетові міністрів і всім нам варто серйозно замислитись над тим, який шлях приватизації вибрати: чеський чи російський. Адже навіть за структурою нашого господарства Україна усе ж ближча до Чехії і Словаччини, ніж до Росії. І в чехів, і в нас практично нема запасів органічних енергоносіїв. Зате розвинуті важке машинобудування, легка і харчова індустрія.

Так, чеський шлях не обіцяє завтра, як «єльцинська команда», загального благоденства. Приватизація, за Вацлавом Клаусом, розрахована щонайменше на 10—15 років, але без катаклізмів і соціальних потрясінь, без зубожіння народу, а головне — по справедливості.

Нам вирішувати. А судитимуть нас майбутні покоління...

Валерій РЕВЕНКО,
доктор економічних наук;
Ігор НАУМЕНКО,
журналіст.

Начальник завжди правий?

Торік у вересні Фонд державного майна України та Управління матеріально-технічного постачання ВО «Артемвугілля» уклали договір про оренду майна. Було створено Горлівське орендне підприємство матеріально-технічного постачання (ГОП МТП). Та вже через два місяці у Фонді держмайна виникло бажання вважати договір за недійсний, з'явився наказ про його розторгнення. Пояснювали це тим, що ГОП МТП реалізує вибухові речовини, що не передбачено договором.

У Вищому арбітражному суді, куди звернувся Фонд з позовом до орендного підприємства, довести, що ГОП МТП вибухівку не реалізувало, було неважко. Воно її не виготовляло. За договором з ВО «Артемвугілля» орендне підприємство лише «здійснює отримання, зберігання на базовому складі, облік і доставку на шахти вибухових речовин згідно з нормами, що затверджені об'єднанням».

Надання в оренду складу вибухових речовин теж не може бути причиною задоволення позову Фонду. До речі, ГОП МТП раде позбутися того складу і зверталося з цього приводу до Фонду і ВО «Артемвугілля».

Не було й інших законних причин для визнання договору про оренду недійсним. Не було й немає. З цим на початку лютого на засіданні арбітражного суду погодилися і відповідач, і... представники позивача — Фонду держмайна.

Та з'ясувалося, що у Фонді закони розуміють по-своєму. Оскільки нині Кабінетові міністрів фактично надано законотворчих повноважень, то й вказівки окремих урядовців сприймають там як закони. Навіть якщо вони й заперечують справжнім законам.

Саме так поставилися і до листа віце-прем'єра з питань паливно-енергетичного комплексу Ю. Іоффе, де він просить щодо цієї ситуації «вжити відповідних заходів». Яких саме — дописано від руки: «вернуть имущество немедленно». Оце і є той «закон», на який спиралися у Фонді держмайна.

У листі нагадується про урядове доручення і, головне, про оцінку «такого орендування» самим Л. Кучмою. Що ж це за оцінка? В одному з виступів Прем'єр назвав таку оренду «економічною диверсією». Здається, це теж сприйняли як поштовх до дій, тим більше, що з цього ж приводу було звернення ще і знизу: — від ВО «Артемвугілля».

Проте у Фонді держмайна проявили «недопустиме зволікання у вирішенні доручення Кабінету міністрів від 22.12.92 р.» Тож через місяць у новому листі віце-прем'єр попросив прискорити прийняття рішення. Але цього разу листа було надіслано не лише до Фонду держмайна і Держвуглепрому, а ще й до... Вищого арбітражного суду! Через це справа вже вийшла за межі спору позивача і відповідача, а в рішенні Вищого арбітражного суду з'явилися і такі рядки:

«Посилання представників Фонду державного майна України на те, що Кабінет міністрів листом за № 21774/90 від 22 січня 1993 року запропонував Вищому арбітражному суду прийняти рішення про негайне повернення майна ВО «Артемвугілля», відхиляється як неспроможне.

Арбітражний суд є незалежним органом у розв'язанні всіх господарських спорів, що виникають між юридичними особами, державними та іншими органами. Втручання в судову діяльність арбітра в будь-якій формі заборонено. Арбітр є незалежним у здійсненні правосуддя і підкоряється тільки закону...»

Арбітр Тамара Любинська вимоги Фонду держмайна щодо визнання договору про оренду недійсним відхилила.

Справедливість, чи то законність, перемогла. Але ж ніхто не скасував урядового доручення і вимог щодо негайного повернення майна ВО «Артемвугілля». Ці «закони», певне, ще діють. Немає впевненості, що не з'являться нові такі самі «закони». Адже їх є кому виконувати.

Наприкінці засідання в арбітражному суді, коли стало ясно, що Фонду держмайна нічого не вигорить, його представник пошкодував, що доведеться скористатися іншою зачіпкою, — орендне підприємство не входить до єдиної технологічної лінії. Знов за рибу гроші!..

Не скоро, мабуть, зітреться тавро — «начальник завжди правий». І де вже там зважати на закони, коли ті ж начальники про них часом забувають. То що ж, чекати продовження історії з орендним підприємством? Чи, може, з орендою взагалі або ще з чимось. Бо хто знає, чию ще оцінку і якої сторони нашого життя візьмуть до виконання...

Олексій БРЕУС,
спеціальний кореспондент «Голосу України».

Гострий сигнал

ДАЧНІ ВПОДОБАННЯ

Як у Фастові забули про існування Земельного кодексу України

Може, тільки тепер люди зрозуміли, що земля — головна цінність. А тому всіма правдами й неправдами намагаються здобути собі хоча б невеличкий шматочок. Даремне, що він, цей шматочок, з діда-прадіда належав іншому...

Саме так сталося у старовинному поселенні Потіївка, яке тепер за адміністративним поділом належить до міста Фастова, що на Київщині. Землі тут родючі і до столиці близько. Поряд — станція залізниці. Можливо, ці «фактори» і вплинули на те, що за останні роки тут з'явилося чимало дачних будівель. Мають люди потяг до землі. І на здоров'я! Але ж не за рахунок інших слід будувати своє благополуччя.

Так міркують і мешканці вулиці Тельмана, чиї городи якраз впритул до залізничної колії. Десятками років садили тут картоплю, вирощували овочі... Аж ось все пішло шкереберть. На їхніх городах з'явилися новітні «цінителі» землі, почали копати траншеї, зводити фундаменти. Звісно, місцеві жителі обурилися. Хто дозволив таке?

— Як ми потім дізналися, — говорить голова Потіївського територіального комітету громадського самоврядування М. Палій, — таке рішення ухвалив Фастівський міськвиконком. У нас на таке «заселення» ніхто дозволу не питав.

Жителі Потіївки зверталися з колективним листом до державної адміністрації Київської області, вимагали від місцевої влади вжити заходів.

Можливо, і не слід виконкому за кожною дрібницею радитися з комітетом громадського самоврядування. Однак, з другого боку, кому, як не КГС, відомі всі тонкощі потіївського життя. Закономірне запитання: чому землю віддали товариству садівників БУ-145, коли 28 сімей Потіївки не мають у користуванні і тих жалюгідних п'яти соток, якими наділяють міських городників?

Варто заглянути і до Земельного кодексу України, ст. 31 якого не дозволяє передавати комусь іншому угіддя, якщо немає на те згоди землекористувача.

Про цю ситуацію добре відомо у Київській обласній держадміністрації, куди не раз зверталися жителі Потіївки. Тут і повинні дати належну оцінку дачним уподобанням, які не враховують інтересів мешканців сіл, селищ а то й окремої вулиці. У Потіївці вже зневірилися у тому, що закони обов'язкові для всіх. А тим паче для тих, на кого покладено їх виконання.

Анатолій ЯЦУТА.
Київська область.

На фото: під час «самозахвату».

Фото автора.

Я НЕ СКНАРА, АЛЕ БАГАТІЮ ЩОДНЯ

Як наварити гроші — ця проблема багатьом сьогодні не дає спокою. Як наварити, коли інфляція, як наварити, коли ціни кусаються. Я зробив рішучий крок: відмовився купувати американські цигарки, до того прилучився до них, що тільки встигав метати купюри у віконця різних кіосків. І гризла мене думка: вони по той бік прилавка можуть наварювати, а я — ні. Чому? Тож, вирішив кинути палити. Зекономив за півмісяця 6 тисяч купонів. І почав шукати варіанти, як їх прилаштувати, щоб мати вигоду. Всі реклами, що траплялися мені під руку, перечитав — скрізь капітал треба мати великий. Думав, доларів чи дойчемарок купити на ці нещасних шість тисяч, пішов до ЦУМу, до універмагу «Україна», думаю, поштовхаюся серед крутих, куплю «зелених» і нехай наростають на них, наче сало на свиньці, дивіденди. Чорт-ма! По-перше, міліція там так і січе, а по-друге, подумав, коли мені знадобляться ці нещасні купони, доведеться отут їх продавати... Не уявляю! У банк же з трьома доларами навіть смішно йти. Рахунок валютний відкрити в банку — спробуй, кажуть, спочатку за саме відкриття рахунку треба сплатити кругленьку суму. Може, думав, у золото вкласти. Так шість тисяч купонів, мабуть, коштує золоте макове зернятко. Нічого за тих 6 тисяч зараз пристойного, щоб давало прибуток, щоб дивіденди капали, не купиш. А якщо й купиш, то йти на базар і стояти там годинами, щоб продати з наваром, — нутро вивертає, — не можу.

Я не скнара, але, відкрию таємницю, моя люба, хоч я й без п'яти хвилин, можна сказати, аташе, не хоче жити зі мною у «шалаше». Хоче квартиру. Сподіватися на те, що її хтось колись мені дасть, не доводиться. Квартиру треба буде купувати. За які «шалаші»? І потім, півмісяця не палив, радів, що не витрачаюсь на «американ бленд», а тепер, хоч гопки скачи, не знаєш, що з тими тисячами робити — тануть же на очах. Себе шкода й грошей!

Мені спала на думку ідея піти до ощадбанку, може, там наберуся розуму бізнесового, попитаю людей, куди вони свої заощадження вкладають, а, може, й не попитаю, самі розкажуть. А не розкажуть, то грець його бери, покладу на ощадкнижку, може дядечко Пинзеник їх, ці мої тисячі, колись проіндексує.

Ну от, стою у черзі, стежу, усі люди навпаки — гроші з книжок забирають і Пинзеника згадують якось не зовсім люб'язно. Коли, бачу, бабця подає гроші до віконечка. Блондинка, що сидить за ним, аж з місця підскочила, перепитує стареньку, чи справді вона хоче покласти гроші на ощадкнижку. А черга! Черга так захвилювалася. І почалося: «Бабусю, не кладіть гроші на книжку, невже ви не розумієте, що день у день вони там танутимуть, ну, наче оце березневий сніг, коли на градуснику плюс 10. Не кладіть, бабцю, навіть на чорний день!».

Один молодик з черги аж заступив вкладниці віконце:

— От послухайте мене, ваші нащадки «спасибі» скажуть, купіть краще акції!

Дивіденди... На душі потеплішало. Що воно таке, вся черга довго пояснювала бабусі. Слухав і я, й думав, слава Богу, що бабуся стояла в черзі поперед мене. А то й мені б розповідали такі прості речі, що інфляція з'їдає гроші... Тим часом бабуся зацікавилася акціями. Тільки от де їх купувати? І... ось те, чого я чекав так довго — відповідь: у будь-якому поштовому відділенні Києва продаються акції інвестиційної компанії «Омета-фонд». Одна акція коштує всього одну, повторюю, одну-однісіньку тисячу купонів.

Даруйте, бабусю, я не виявив своєї галантності і опинився в сусідньому приміщенні — поштовому відділенні в черзі за акціями «Омети-фонд» поперед вас...

І знову мене почала гризти думка. А чого я маю купувати акції? Я вкладу свої гроші, а хтось з цього матиме зиск. Чи справедливо це?

Виявляється, якщо купити акцію «Омети-фонд», то кожні п'ять відсотків вартості цієї акції будуть вкладені у різні сфери економіки. Тобто, з однієї тисячі буде вкладено кошти у двадцять, скажімо, підприємств. Тобто, у такий спосіб існує двадцятикратна підстраховка моєї акції. Це вам не під ЦУМом «зеленіти». Приміром, вкладає «Омета-фонд» мої грошики у гудзикову фабрику, а гудзики раптом вийшли з моди, фабрика вилітає в «трубу». Та мої кошти вкладені ще у 19 різних галузей, які успішно розвиватимуться, а значить, я отримаю за це дивіденди. А раптом, подумав я, луснуть усі прожекти, у розвиток яких будуть вкладені мої грошики, скажімо, не вдасться політ на Марс, що тоді? Уявляєте, я вимовив уголос, а бабуся, що стояла в черзі за мною, раптом заспокоює: «Все одно, синку, отримаєш своє. Бо «Омета» дивіденди гарантує. За нею сильні світу цього стоять...». І я вирішив дізнатися про них дещо. Виявилося, що «Омета-фонд» збирає гроші шляхом розповсюдження акцій поки що у Києві, а згодом і по всій Україні. Інвестиційним керуючим «Омети-фонд» є «Омета-траст» («Траст» — «довір'я»). Остання й шукає найвигідніші варіанти вкладення моїх і ваших коштів, цінних паперів, використання майна, якщо ви їй доручите це робити. Ці акції, пройшов слух, будуть застраховані компанією «Омета-інстер». Тобто якщо всі двадцять програм, в які будуть вкладені ваші кошти, прогорять, то саме компанія «Омета-інстер» відшкодує ваші кошти і, до того ж, сплатить гарантовані вам за будь-яких обставин не менше 50 відсотків дивідендів.

Тобто, мій ризик вкласти шість тисяч купонів, що інфлюють щомісячно на 58 відсотків, є нульовим. Я не ризикую нічим. Це, зрозуміло, додало мені впевненості в собі і у тому, що мої шість тисяч є першою цеглинкою мого майбутнього будинку чи квартири.

Я не скнара, але, нехай вибачить люба, до 8 березня мій для неї подарунок був не надто шикарним. Зате я маю в гаманці ще кілька папірців з трьома нулями. Я знову пішов на пошту. І вам раджу.

Віктор СВІТЛЯК.

P. S. Поспішайте, бо вже сьогодні черга на пошті зросла, як, до речі, й вартість акції. Тепер вона коштує 1.300 купонів. Отже, за тиждень я вже маю прибуток. А «зелений», між іншим, «позеленів» за цей час всього на 100 купонів... Успіху вам у бізнесі.

ЯК ЛІКУВАТИ

ПРО ПРОБЛЕМИ І ШЛЯХИ РЕФОРМИ

Дякуючи газеті за надану можливість виступити перед читачами, хочу назвати найважливішими проблемами охорони здоров'я ідеологічну, методологічну, а також проблему правового, фінансового, матеріального, кадрового і наукового забезпечення, управління галуззю в нових умовах.

На перший погляд може здатися дивним, що міністр охорони здоров'я на чільне місце серед проблем, що потребують вирішення, ставить проблему ідеологічну, та й взагалі постановка її лікарем може здатися не фаховим підходом.

Та я постараюся обгрунтувати саме такий підхід і саме таку пріоритетність проблем. Це принципово, бо не відразу лікарі, організатори охорони здоров'я, науковці-медики, медична громадськість зрозуміли: значне покращення роботи системи охорони здоров'я як галузі народного господарства і, як наслідок цього, поліпшення здоров'я народу України залежить не тільки від збільшення фінансування і матеріального забезпечення, не тільки від рівня підготовки кадрів і управління і навіть не від нових законів у сфері охорони здоров'я чи зміни принципів фінансування.

Така велика, важлива, делікатна і багатогранна сфера людської діяльності, як охорона здоров'я, якщо і потребує реформування, то різностороннього, комплексного, обережного і поступового з обов'язковим визначенням основного: в ім'я чого це реформування проводиться, чи варта сама ідея, мета реформи і майбутній результат тих зусиль, напружень, труднощів які ми всі нині переживаємо?

Вважаю, що не тільки працівники охорони здоров'я повинні поставити перед собою таке запитання. Щодо медиків, то ідея збереження і поліпшення здоров'я нашого народу, ідея максимального і безсумнівного забезпечення права громадян України на здоров'я як складової права на життя не тільки варті того, щоб працювати задля їх реалізації, але й достойні перетворення їх в один з наріжних каменів нашої державотворчої ідеології взагалі.

Заради чого ми будуємо незалежну державу Україну? Заради чого демократизуємо суспільство і прагнемо створити ринкову економіку? Заради того, щоб кожний громадянин нашої держави міг реалізувати свої людські і громадянські права, в тому числі і найголовніше з них — право на життя і здоров'я. Ось чому для нас далеко не риторичним стало запитання: якою ми, медики, бачимо цю мету? Зрозуміло, що відповідь на це запитання лежить в ідеологічній площині. Незалежно від того, якими конкретними політичними шляхами буде досягнута поставлена мета, в цій сфері життя суспільства і держави ідеологічна основа одна: життя людини і її здоров'я — найбільша цінність і найвищий пріоритет.

У той час, коли створюються екологічні партії, а також різні організації захисту економічних прав громадян, захист права громадян на здоров'я не став основою політичної платформи жодної партії або громадської організації. На жаль, це характерна ознака нашого світогляду, ідеології нашого суспільства. Люди ставляться до збереження свого здоров'я і до його політичного захисту менш активно, ніж до захисту природи чи своїх економічних інтересів.

Однак якщо немає політичної організації чи громадського руху, які б відстоювали політичні інтереси громадян в цій сфері, то ми, медики, повинні хоча б сказати про це, звернути увагу громадськості і політиків не тільки на проблеми охорони здоров'я, а й, що найважливіше, розробити принципи вирішення цих проблем. Це вже є ідеологія.

Чому це так важливо для системи охорони здоров'я? Тому, що без певної ідеології не може бути відповідного світогляду в суспільстві, у державі в цілому та у кожної людини зокрема. Одним із наслідків існуючого світогляду в охороні здоров'я є майже повне знецінення здоров'я як на державному, так і на побутовому рівнях. У чому це проявляється? Ось приклад.

Свій автомобіль чи телевізор, та навіть зачіску чи манікюр ми оцінюємо дорожче, ніж власне життя і здоров'я. Думаю, не потрібно наводити особливих доказів цього, досить подивитися на прейскуранти цін у перукарні чи на станції технічного обслуговування автомобілів, щоб побачити: діагностика технічного стану двигуна за одну і ту ж тривалість робочого часу має більшу вартість, ніж діагностика серця, а ціна звичайної зачіски вища, ніж ціна складної хірургічної операції.

У жодному суспільстві минулого і тепер медична допомога не цінувалася і не цінується нижче, ніж різноманітні види послуг. У всьому світі вартість робочого часу в медицині є найвищою серед інших галузей, пов'язаних з виробництвом і наданням послуг.

Чому?

Тому, що найдорожчим є об'єкт, з яким має справу ця галузь діяльності: життя і здоров'я людини. Тому, що громадяни і держава цінують і бережуть власне здоров'я і життя більш за все і, відповідно, оплачують працю, пов'язану з їх збереженням і поновленням дорожче, ніж будь-яку іншу. Це важливе принципове питання зміни державної ідеології, яка повинна орієнтувати суспільство на визначення здоров'я і життя громадян як найбільшої цінності, а реалізація цієї ідеології за допомогою державної політики має привести проголошені пріоритети прав людини в незалежній Україні до їх реального втілення в повсякденному житті.

Для нас були і залишаються не тільки суто професійними, а й демократичними ідеалами права громадян на охорону здоров'я та максимальне забезпечення цих прав. Саме з цією метою, прогнозуючи нашу майбутню діяльність і відчуваючи нагальну потребу не тільки в правовій, а, скоріше, в ідеологічній основі цієї діяльності, ми підготували проект «Декларації здоров'я громадян України», бо в правовій демократичній державі, яку сьогодні будує український народ, може бути тільки один фундамент для консолідації і розвитку суспільства — повага, захист і реалізація прав громадян.

Необхідно підкреслити, що нами обрано для цього документа саме форму декларації, тобто проголошення наших побажань і прагнень того, що ми, як медики, хочемо для України. Але це не означає, що держава зможе відразу гарантувати чи реалізувати всі зазначені в декларації права. Декларація — це гасло, девіз, ідея. І якщо ідея благородна, якщо вона за своєю суттю раціональна і справедлива, то наша діяльність щодо її реалізації, безумовно, буде корисна для народу.

Звичайно, ні в якому разі не можна обмежитися лише цим документом при формуванні нової ідеології здоров'я в Україні. Медичній науці, медичній громадськості та й усьому суспільству ще доведеться провести чимало дискусій з приводу ідеології здоров'я.

Наступна проблема, без вирішення якої неможливий успіх реформ, — методологічна. Адже не досить продекларувати наші ідеали, цілі, бажання. Необхідно ще й визначити шляхи їх досягнення. А це вже методологія — завдання не менш важливе, ніж формулювання цілей, а виконання його значно складніше. Бо, поставивши нові цілі і визначивши пріоритети, та ще в нових економічних і політичних умовах, ми повинні використати для їх досягнення нові, не пізнані шляхи і методи. Такого досвіду у нас немає, але є зарубіжний, який ми активно вивчаємо, максимально використовуючи всі можливості, надані нашими зарубіжними колегами, урядовими і неурядовими організаціями західних країн.

Основні питання нашої методології. Як визначити і записати до Конституції України розділ про охорону здоров'я громадян? Як адекватно, у взаємозв'язку з існуючими і майбутніми економічними і політичними реаліями створити правову базу охорони здоров'я, використовуючи вже прийняті Верховною Радою «Основи законодавства України про охорону здоров'я»? Як визначити компетенцію і відповідальність законодавчої і виконавчої влади в цій галузі загальнодержавного і регіонального, місцевого рівня управління?

Готових відповідей нема. Зарубіжний досвід, який ми вивчили і продовжуємо вивчати, свідчить лише про те, що універсальної моделі системи охорони здоров'я не існує. Практично в світі є стільки моделей систем охорони здоров'я, скільки держав, деякі з них — принципово різні. Це пов'язане з тим, що вони відповідають тим економічним, правовим, політичним, історичним умовам, які складалися протягом багатьох десятиліть і століть в тій чи іншій країні. Ефективність кожної моделі охорони здоров'я залежить від економічних принципів її функціонування, загального правового середовища, нарешті від ментальності даної нації, кожного громадянина, підприємця, політика даної держави. У нас своя історія, свої умови. Тому жодну з існуючих моделей ми не можемо взяти і повністю перенести в Україну. Необхідно розробити свою модель відповідно до наших умов. Ця модель, на нашу думку, не буде однаковою на перехідний період і в майбутньому.

Окрім правових, методологія має дати відповідь на питання фінансового забезпечення. Як фінансуватиметься система охорони здоров'я, з яких джерел, в яких обсягах? Що буде знаходитись на повному державному утриманні, а що буде більш ефективним в умовах приватного сектора?

У зв'язку з цим одна з найскладніших проблем в Україні, що переживає кризовий стан не тільки в економіці, не знизити рівня охорони здоров'я і надання медичних послуг населенню, забезпечити соціальну справедливість щодо їх доступності, максимально реалізувати право громадян на здоров'я і його охорону та водночас провести реформу системи охорони здоров'я. Зрозуміло, пошук шляхів вирішення цих проблем, розробка обгрунтованої стратегії і тактики реформ — велика, складна і необхідна робота. Ми її вже почали і повинні довести до кінця.

Слід відзначити, що питання реформування системи охорони здоров'я постали нині й в високорозвинутих країнах Заходу, таких як США, Канада, Німеччина. І хоча в цих країнах принципово різна ідеологічна, правова і економічна основа забезпечення охорони здоров'я, розгорнута там дискусія показала незадоволення суспільства існуючим станом охорони здоров'я, привела до нагальної необхідності реформ у цій сфері.

Що стосується нашої держави, то необхідність реформ в системі охорони здоров'я і медики, і політики, і громадяни усвідомили ще задовго до здобуття Україною незалежності. І це зумовлено зростанням напруження в суспільстві, пов'язаним з незадоволенням основних його потреб у захисті здоров'я і наданні медичної допомоги. Після проголошення незалежності ми дістали реальну можливість проведення таких реформ, керуючись виключно інтересами свого народу. А це дало нам не тільки можливість, й поклало на нас велику відповідальність за успішне проведення реформ.

З нашої точки зору, в Україні необхідність реформ у системі охорони здоров'я визначається:

— загрозливим станом здоров'я нації;

— незадовільними і небезпечними умовами, в яких це здоров'я формується;

— новою відповідальністю національної системи охорони здоров'я в самостійній державі;

— зміною суспільних відносин в політиці і економіці.

У зв'язку з тим, що характеристика стану здоров'я українського народу і умов, в яких воно формується, вже наведена у виступах і публікаціях наших науковців і співробітників Міністерства охорони здоров'я, зупинюсь на інших, не менш важливих причинах і передумовах реформ.

Відповідальність системи охорони здоров'я є новою саме тому, що в суверенній Україні ця система стала національною, тобто нерозривно пов'язаною і залежною тільки від інтересів свого народу і своєї держави. А відповідальність суверенної держави за охорону здоров'я свого народу передбачає, що всі гарантовані державою права громадян у цій сфері будуть забезпечені, передусім за допомогою національної системи охорони здоров'я. Ми не можемо керуватися чужими, не узгодженими з нашими, вимогами та інтересами, законами, гігієнічними нормативами, фармакопейними статтями, кваліфікаційними вимогами до спеціалістів та іншими, притаманними тільки суверенній державі атрибутами, що мають вплив на забезпечення адекватного національним потребам рівня відповідальності.

Зрозуміло, що всі ці вимоги, які діяли в Радянському Союзі та інших країнах, в Україні не повинні бути іншими лише тому, що вони застосовуються в Україні. Використання в незмінному вигляді медичних критеріїв, стандартів і вимог, що діють в інших державах, їх зміна з метою адаптації до наших умов або розробка своїх залежать тільки від того, чи може держава і ті інституції, що її уособлюють, взяти на себе відповідальність за здоров'я народу. Ось чому важливою справою для нас стало створення Національних комітетів — Фармакологічного, Фармакопейного, Комітету з контролю і стандартизації імунобіологічних препаратів, Комітету з гігієнічної регламентації і державної реєстрації потенційно небезпечних для здоров'я факторів та ін.

Це одна сторона відповідальності — законотворча, нормотворча, критеріальна. Водночас система охорони здоров'я, зокрема МОЗ України, має взяти на себе не властиву і ніде в світі не практиковану відповідальність за забезпечення ліками, медичним обладнанням, апаратурою та іншими необхідними медицині засобами. Сподіваємось, що цей захід тимчасовий, а нині, коли в Україні не існує сучасного фармацевтичного виробництва як окремої галузі, а також інших розвинутих галузей медичної промисловості, в системі МОЗ України за допомогою Кабінету міністрів і промислових галузей народного господарства, насамперед конверсійних, створюється і розвивається сучасне виробництво фармацевтичних, імунобіологічних засобів, складної медичної техніки та іншого обладнання.

Усвідомлюючи важливість вищеназваних факторів, що обумовлюють необхідність реформи системи охорони здоров'я України, ми вважаємо найважливішим і детермінуючим їх фактором зміну суспільних відносин, які характеризуються:

— новою політичною ситуацією, в якій основою суспільної ідеології є загальнолюдські цінності, що грунтуються на правах людини, а право на здоров'я не тільки проголошується, а й потребує відповідних гарантій з боку держави, передусім, доступності й соціальної справедливості медичної допомоги;

— орієнтацією вітчизняної економіки на ринкові і товарно-грошові відносини, які вже нині зробили ліки та інші необхідні медицині засоби справжніми елементами ринку. Однак медична допомога не стала товаром, а медичні працівники і заклади охорони здоров'я справжніми виробниками товарів-послуг та повноправними учасниками ринкових відносин. І тут виникає принципове питання, від вирішення якого залежатиме весь подальший розвиток подій. Тут я змушений повторити вже неодноразово висловлені мною думки.

У всіх країнах світу медична допомога протягом багатовікової історії розвитку людства це — **платна послуга**, і вона й дотепер залишається платною і в максимально комерціалізованій Америці, і в соціально орієнтованій Швеції.

Страхова медицина в усіх країнах — це тільки спосіб плати за медичну послугу і здійснюється він за допомогою коштів переважно державного бюджету (Канада, [illegible]лія, Швеція), чи безпосередньо з коштів громадян і працедавців (США). Однак в усіх цих країнах медична послуга була і залишається товаром з усіма притаманними йому ринковими властивостями і відповідними наслідками та роллю цього товару в ринковій системі. Принцип безплатності медичної допомоги, на перший погляд, дуже соціально привабливий. Насправді ж він зводить нанівець принципи доступності, рівності і соціальної справедливості в її одержанні. Водночас, говорячи про платність медичної допомоги і її товарні властивості, слід звернути увагу на те, що ці поняття стосуються тільки ПРИНЦИПІВ ФІНАНСУВАННЯ, економіки охорони здоров'я і аж ніяк не принципів соціальної політики. В цьому плані ми повинні й можемо зберегти для громадян звичну ситуацію, коли медична допомога надається в потрібному обсязі незалежно від того, хто (держава чи страхова компанія) і скільки за неї платить. Для громадянина, пацієнта це не повинно мати суттєвого значення. Саме з цією метою і запроваджена в усіх країнах система страхування здоров'я, завдяки якій практично реалізуються принципи доступності, рівності і соціальної справедливості одержання медичної допомоги.

Ніякого протиріччя між платністю медичної послуги і безплатністю її одержання для громадян немає. Адже і зараз громадяни шляхом податків повністю оплачують утримання системи охорони здоров'я, тільки при цьому втрачаються адресність і відповідність оплати конкретної медичної послуги, а разом з цим і ефективність фінансування, тим більше — в ринкових умовах. З іншого боку, таке фінансування повністю залежить від можливостей державного бюджету, а вони, як відомо, обмежені. Виникла необхідність зменшення бюджетних асигнувань на охорону здоров'я в 1993 році на 20 відсотків згідно з рекомендаціями Всесвітнього Банку і Міжнародного Валютного Фонду. Розуміючи, що для розвитку нашої держави це є вимушений і необхідний крок, ми разом з нашими пацієнтами не можемо і надалі залишатися заложниками бюджетних проблем.

У цих умовах система адміністративно-командних методів управління, виключно державної власності і тільки бюджетного фінансування охорони здоров'я і медичної допомоги стає не тільки не ефективною, а й шкідливою.

Мета реформи: зберегти і зміцнити здоров'я людей, забезпечити кожному громадянинові України доступність необхідної медичної допомоги гарантованого обсягу і рівня. Досягнення цієї мети передбачає виконання короткострокових і стратегічних завдань.

Короткострокові завдання: забезпечити виживання нації, стримати зниження рівня здоров'я, не допустити його падіння до критичної точки, коли від

новлення до нормального стану буде неможливе або потребуватиме непомірних коштів і часу; запобігти розвитку соціальних диспропорцій в наданні медичної допомоги і виникнення масового незадоволення політикою держави в охороні здоров'я.

Для виконання цих завдань необхідно:

1. Терміново закупити необхідні лікарські засоби, діагностичні системи, вакцини, сироватки, реактиви, медичне обладнання, запасні й комплектуючі частини, налагодити сервісне обслуговування.

2. Прискорити прийняття закону «Про санітарно-епідемічне благополуччя України».

3. Прискорити прийняття постанови Кабінету міністрів «Про державну реєстрацію і гігієнічну регламентацію потенційно небезпечних для здоров'я людини факторів».

4. Відновити і забезпечити нормальне функціонування системи наукової і патентної медичної інформації.

5. Створити пільгові умови для виробництва і закупок медикаментів, медичного обладнання і предметів медичного вжитку.

Стратегічні завдання: забезпечити в межах можливих для держави гарантій максимальне задоволення і реалізацію прав громадян України на здоров'я, поступово впровадити і забезпечити дотримання в Україні **медичних стандартів**, у тому числі гігієнічних, фармакологічних, лікувальних, медико-статистичних та інших, які прийняті в цивілізованому світі.

Успішне виконання цих стратегічних завдань можливе тільки за умови цілісного, орієнтованого на перспективу підходу. З точки зору МОЗ України, такий підхід повинен мати такі складові:

ОХОРОНУ ЗДОРОВ'Я

РОЗПОВІДАЄ МІНІСТР

1. Прийняття **доктрини охорони здоров'я в Україні.**

2. Впровадження нової **концепції системи охорони здоров'я.**

3. Відповідно до Конституції і законів, на основі доктрини і концепції розробити і реалізувати **Національну програму охорони здоров'я.**

У проекті **доктрини** ми пропонуємо відобразити декілька основних положень:

1. Здоров'я громадян — це багатство нації, основне джерело її духовного і матеріального розвитку, відновлюваний ресурс, ціна якого еквівалентна обсягу коштів на його збереження і відновлення.

2. Державна політика в охороні здоров'я грунтується на Конституції, законах і здійснюється за рахунок бюджетно-страхового фінансування.

3. Охорона здоров'я громадян забезпечується не тільки системою закладів охорони здоров'я, а й всіма державними і недержавними механізмами й інституціями.

4. Виходячи з можливостей держави, шляхом прийняття законодавчих актів гарантувати бюджетне утримання окремих, соціально важливих закладів охорони здоров'я, реалізацію державних програм та фінансування медичної допомоги окремим категоріям населення.

5. Держава створює умови для забезпечення громадянам своїх потреб в медичній допомозі крім бюджетного фінансування, використання інших видів її оплати, насамперед страхування здоров'я.

Згідно з проектом **доктрини** передбачається бюджетне утримання закладів охорони материнства і дитинства, психіатричної, можливо, онкологічної допомоги та інших, бюджетне фінансування програм протиепідемічного забезпечення, наукових медико-біологічних досліджень, а також медичної допомоги малозабезпеченим громадянам, людям похилого віку, інвалідам і дітям.

Подаючи **проект доктрини** національної охорони здоров'я, ми сподіваємося на плідну дискусію і конструктивні пропозиції щодо її вдосконалення і приведення у відповідність з потребами суспільства і можливостями держави для того, щоб остаточний варіант проекту подати в Комісію Верховної Ради України з питань охорони здоров'я і спільно з народними депутатами прийняти **«Доктрину охорони здоров'я в Україні».**

Предметом дискусії по проекту доктрини в широких колах громадськості і, остаточно в Комісії, передусім, повинні стати:

— питання бюджетної і страхової частини фінансування охорони здоров'я;

— принципи встановлення розмірів і збирання страхових внесків або цільових відрахувань на медичну допомогу;

— перелік закладів охорони здоров'я, які безумовно повинні утримуватися за рахунок бюджету;

— перелік захворювань, лікування яких фінансуватиметься з бюджету;

— категорії громадян, яким медична допомога буде надаватися за рахунок бюджетних джерел.

Вирішення перелічених питань важливе і для правильного запису в Законі України «Про страхування здоров'я громадян і фінансування охорони здоров'я», останній проект якого, опрацьований з врахуванням зауважень і доповнень, подано на розгляд. Відповідно до проекту доктрини і проекту Закону України «Про страхування здоров'я громадян і фінансування охорони здоров'я», вважаємо за доцільне запропонувати наступну концепцію системи управління охороною здоров'я, особливо в частині компетенцій і функцій управлінських структур різного рівня — від загальнодержавного до районного.

У проекті **концепції** ми пропонуємо віднести до компетенції Міністерства охорони здоров'я:

1. Визначення науково обгрунтованих медичних критеріїв індивідуального та популяційного здоров'я і умов його формування.

2. Законотворчу, регламентуючу та нормативну діяльність в галузі охорони здоров'я, в тому числі щодо засобів профілактики, діагностики і лікування хворих та відновлення їх здоров'я (лікарські засоби, обладнання і технології для лікування та інші безпосередні впливи на людину), всіх видів і ступенів фахової освіти в галузі медицини і фармації, екзаменування і видачу відповідних дипломів і посвідчень.

3. Державний нагляд у сфері охорони здоров'я, в тому числі санітарний і за медичною та фармацевтичною практикою.

4. Розробку і здійснення державних програм з наукового і практичного забезпечення охорони здоров'я згідно з соціальним замовленням і виділеним фінансуванням.

5. Розробку переліків, цін і кошторисів на проведення всіх видів профілактики, діагностики, лікування хворих і відновлення здоров'я та подання їх на затвердження до Кабінету міністрів України.

6. Розробку і обгрунтування гарантованого обсягу кваліфікованої медичної допомоги та подання на затвердження до Верховної Ради України.

До компетенції обласного рівня управління:

1. Розробка і реалізація обласних програм з охорони здоров'я.

2. Ліцензування та акредитація медичної діяльності.

3. Державний нагляд у системі охорони здоров'я, в тому числі санітарний і за діяльністю лікувально-профілактичних закладів та страхових медичних організацій.

4. Розробка проектів корекції рівня цін на медичні послуги, страхування здоров'я і подання на затвердження до місцевих органів самоврядування.

До компетенції міського (районного) рівня управління:

1. Розробка і реалізація міських (районних) програм.

2. Володіння мережею лікувально-профілактичних закладів.

3. Державний нагляд у системі охорони здоров'я, в тому числі санітарний і за діяльністю лікувально-профілактичних закладів та страхових медичних організацій.

4. Замовлення і фінансування підготовки фахівців.

Проект концепції також потребує обговорення і узгодження. Бо він робить необхідним розробку і затвердження Кабінетом Міністрів України нового «Положення про Міністерство охорони здоров'я України».

Крім цього, реалізація реформ потребує виконання конкретних завдань. Для її виконання необхідно провести реформу фінансування і управління системою охорони здоров'я. Для цього необхідно:

1.1 Законодавчо забезпечити реформи. Зробити відповідний запис у Конституцію України, прийняти Закони «Про страхування здоров'я і фінансування медичної допомоги в Україні», «Про забезпечення санітарно-епідемічного благополуччя в Україні», «Про медичну діяльність» та інші, а також розробити відповідні відомчі регламентуючі документи: медико-технологічні стандарти, критерії акредитації лікувально-профілактичних установ та ін.

1.2. Перейти до бюджетно-страхової системи фінансування медичної допомоги, створити систему обов'язкового та добровільного страхування здоров'я, заснувати некомерційну безприбуткову Національну медичну страхову кампанію (агентство), Національний і територіальні медичні страхові фонди.

1.3. Створити Національну медичну інформаційну систему.

1.4. Забезпечити умови для існування різних форм власності в системі охорони здоров'я.

1.5. Змінити загальносоціальну політику держави і розмежувати функції та компетенції органів і закладів охорони здоров'я, соціального забезпечення, професійних спілок.

1.6. Законодавчо регламентувати компетенції різних рівнів управління в системі охорони здоров'я.

1.7. Створити Український медичний банк, який би міг забезпечувати всі фінансові операції в сфері охорони здоров'я.

1.8. Створити Український медичний торговий дім для ефективного маркетингу продукції вітчизняної та зарубіжної медичної промисловості.

2. Провести реформу медичної освіти в Україні. І для цього:

2.1. Забезпечити систему охорони здоров'я лікарями та іншими медичними працівниками з рівнем фахової підготовки, що відповідає сучасним міжнародним стандартам.

2.2. Забезпечити систему охорони здоров'я необхідним переліком фахівців відповідно до прийнятого в світі.

2.3. Почати перехід на **персональне фінансування** вищої медичної освіти, створити можливості кредитування громадян для оплати освіти, організувати спеціальний **кредитний банк,** започаткувати контрактний розподіл підготовлених фахівців і забезпечити прийнятні умови для повернення кредиту.

2.4. Створити сприятливі умови і провести відповідний маркетинг **експорту медичної освіти і фахівців.**

2.5. Створити систему **скрізного супроводу кваліфікації** спеціалістів.

3. Провести реформу медичної науки, для чого:

3.1. Продовжити реалізацію реформи фінансування медичної науки на конкурсній **(грантовій)** основі і формування адекватного потребам суспільства соціального замовлення на наукові дослідження.

3.2. Забезпечити пріоритетне фінансування патентно- і конкурентоздатних вітчизняних медичних технологій і розробок та бюджетне утримання експертно-консультаційних організацій і спеціалістів, необхідних для забезпечення фахових потреб галузі.

3.3. Налагодити сучасну, відповідну міжнародним стандартам національну медичну **патентно-інформаційну систему.**

3.4. Привести у відповідність до міжнародно визнаних норм систему **оплати праці** в медичній науці.

3.5. Продовжити формування національної медичної наукової системи — **Української Академії медичних наук.**

3.6. Запровадити щорічну **національну доповідь** «Про стан здоров'я нації».

3.7. Створити в Україні, як в усіх розвинутих країнах **Національний інститут здоров'я** з метою забезпечення наукового, правового, методологічного, інформаційного і економічного базису реформи системи охорони здоров'я та її майбутнього функціонування.

4. Провести реформу в галузі забезпечення лікарськими засобами, імунобіологічними препаратами та медичною технікою, для чого:

4.1. Створити **вітчизняну виробничу базу** медикаментів, імунобіологічних препаратів, діагностичних наборів та реагентів, медичного обладнання та предметів, виробництво яких в Україні є **вигіднішим,** ніж їх закупка за кордоном.

4.2. Забезпечити правові та економічні умови для **інвестицій,** у тому числі і закордонних, в медичну промисловість, розробити і прийняти в законодавчому порядку систему **податкових, кредитних, митних та інших пільг** для заохочення інвесторів.

4.3. Заснувати **Медичний інвестиційний банк,** до виключної компетенції якого входить:

— **найефективніше інвестування** державних і залучених коштів у медичну промисловість;

— **експертиза економічної ефективності** всіх інвестиційних проектів у медичній галузі;

— залучення коштів **зарубіжних інвесторів,** розробка і здійснення **спільних інвестиційних проектів,** забезпечення західних партнерів необхідною для інвестицій **інформацією,** відповідних **банківських гарантій.**

4.4. Запровадити систему відрахувань **на медикаменти — 10 відсотків від суми кожного валютного контракту** між українськими і зарубіжними партнерами — на спеціальний рахунок МОЗ України.

5. Створити умови соціального захисту медичних працівників.

5.1. Розробити систему **перепідготовки** кадрів, які вивільняються зі сфери медичних послуг.

5.2. Шляхом запровадження **медичних кредитових спілок** і надання їм державної допомоги захистити зароблені медичними працівниками гроші від інфляції та створити можливості отримання ними кредиту через медичні кредитові спілки на придбання житла і товарів тривалого користування.

Зрозуміло, що це коротке, анотоване викладення проблем і завдань реформи. За кожним пунктом — майбутня наукова дискусія і велика практична робота. Реформа вже почалася і зупинити її неможливо. Вона безпосередньо торкається інтересів медичних працівників, всіх громадян. Тому конкретні пропозиції щодо викладених вище завдань з метою їх максимального узгодження з інтересами і можливостями суспільства будуть нами з вдячністю прийняті й використані в подальшому розвитку реформ.

Наше завдання — обгрунтувати і провести реформу так, щоб національна система охорони здоров'я в Україні відповідала сучасному рівню вимог до забезпечення права людини на здоров'я.

Юрій СПІЖЕНКО,
міністр охорони здоров'я України.

Соціальний зріз

ЗАХИЩАЙМОСЯ!

від пліснявої ковбаси, липової кави і злодіїв-комерсантів

За рішенням ООН щороку 15 березня відзначається Всесвітній день прав споживачів. І наша молода українська держава вживає заходів, щоб проблеми споживачів були під її контролем, розв'язувалися цивілізовано, на добро людям. В країні діє Закон «Про захист прав споживачів», постановою Кабінету міністрів створено Державний комітет у справах захисту прав споживачів, а розпорядженням Президента — управління у справах захисту споживачів у складі місцевих державних адміністрацій за принципом подвійного підпорядкування.

Ці нові державні структури народилися дещо більше як півроку тому. Редакція попросила голову Державного комітету України у справах захисту прав споживачів **В.Єрмакова** розповісти про перші кроки очолюваної ним державної служби, що вона вже встигла зробити корисного для людей.

— Думаю, всі розуміють,— каже Владислав Кузьмич,— що це був період становлення нашої системи. Він ще остаточно не завершений, але не про це мова. За короткий строк підготовлено і внесено до Кабінету міністрів проект Закону «Про зміни і доповнення до Закону «Про захист прав споживачів», пропозиції до проектів Законів «Про якість сировини та харчових продуктів», «Про забезпечення санітарного та епідеміологічного благополуччя населення» тощо. Готуються нові «Правила гарантійного ремонту і обслуговування технічно складних товарів», «Правила обміну непродовольчих товарів», інші нормативні документи.

Першочергову увагу приділяємо контролю за якістю товарів і послуг, дотриманню правил торгівлі. З цією метою в мережі торгівлі і побуту за півріччя проведено майже 11 тисяч контрольних перевірок, з них 1091 — за скаргами споживачів.

— Багато читачів «Голосу України» також скаржаться на низьку якість товарів, особливо іноземного походження, якими торгують по всій Україні переважно приватні комерсанти...

— Питання надзвичайно актуальне... Ще недавно ми, радянські люди, мріяли, щоб полиці наших магазинів були так само наповнені, як за кордоном, особливо продовольчими товарами, щоб асортимент був різноманітним, а упаковка — яскрава. Нині завдяки нашим доморощеним та іноземним комерсантам ми вже, вважайте, це маємо. Імпортних товарів — навалом! Тільки, на жаль, в багатьох випадках радіти з цього немає підстав. Адже, крім цін, що «кусаються», якість цих «заморських гостинців» часто-густо, м'яко кажучи, не витримує критики. Немало наших громадян уже переконалися, що, скажімо, в китайських кросовках на другий-третій день «відлітає» підошва, а з курток-пуховиків «вилазить» пір'я.

Але особливу тривогу викликає якість імпортних продовольчих товарів. Адже це безпосередньо пов'язано з безпекою життя і здоров'я людей. Тому й хочу застерегти: не поспішайте купувати продукти в яскравих імпортних пакунках, яких тепер багато в різних комерційних магазинах і рундуках. Спочатку переконайтеся, чи не підсувають вам замість шоколадки чи кави якусь отруту. Вимагайте посвідчення про якість товару.

У листопаді — грудні минулого року ми разом з місцевими органами перевірили 580 різних комерційних підприємств. У 400 з них виявлено грубі порушення правил торгівлі. Багато імпортних кондитерських виробів, консервів, кави, спиртних і безалкогольних напоїв, інших продовольчих товарів продавали тут без сертифікатів, з давно минулим строком придатності. А то й торгували просто фальшивими продуктами. Так, зокрема, у каві, яку реалізувала з допомогою наших ділків німецька фірма «Інвестра», виявлено не тільки занижений вміст кофеїну, а й різні сурогатні домішки невідомого походження.

Спритні комерсанти нерідко користуються можливістю нажитися на любителях оковитої, підсовують їм навіть отруту. В Одесі нещодавно продавали китайську горілку, в якій вміст сивушного масла перевищував норму в 300 (!) разів, а оцтоетилового ефіру — в 12 разів. В магазині виробничо-комерційної фірми«Діва», яку очолює В.Василовський, збували вірменський коньяк «Святковий». Він, хоч і коштував 2,5 тисячі карбованців, насправді виявився не коньяком, а рідиною невідомого походження. Подібним «коньяком» торгували й у Полтаві, де наша служба забракувала його 9 тисяч пляшок. Але ж багато було й продано. Полтавському оптово-торговельному підприємству «Укроптбакалія», де директором В.Кочетов, довелося виручений прибуток — 425 тисяч карбованців! — перерахувати до місцевого бюджету. Але хіба споживачам від цього стало легше? Адже саме їх обдурили, «пригостили» якоюсь сумнівною рідиною!

Особливо інтенсивно наповнюються імпортними товарами магазини Києва. Зайдіть, наприклад, на Хрещатику в Центральний гастроном або в його філію «Молоко». Якщо маєте в кишені тисяч тридцять п'ять , то зможете купити кілограм ковбаси «Салямі» і стільки ж сиру «Паннонія». А можна й вареної ковбаси «Тірольська» чи «Вальська». Проте, не поспішайте до каси, спочатку роздивіться, що вам пропонують. Бо ці харчі, які постачає австрійська торговельно-промислова фірма «Густа-Фуд», як і її ж різні соуси, салати, жувальну гумку, компот з ананасів, цукерки довелося забракувати через прострочений термін придатності. Ковбаси, зокрема, були пліснявi, мали неприємний запах і смак.

Дійшло до того, що неякісних імпортних харчів мають остерігатися не лише люди, але й тварини. Пан Стефан Фішер з тієї ж фірми «Густа-Фуд» постачає до нашої столиці не лише сумнівні ковбаси в гарній упаковці, а й їжу для собак і кішок. Вона продається в київському зоомагазині. Недавно співробітниця однієї грецької компанії в Києві мало не втратила свого четвероногого друга, нагодувавши його «вишуканою австрійською стравою». А справа в тім, що строк придатності сухого харчування «Денкадог Дуо», пакет якого коштує 3 тисячі карбованців, давно минув.

— І це називається в нас «перехід до ринку»? Доки ж пануватиме така вакханалія? Невже ніхто за це не відповідає? Адже, крім вашого комітету, є ще й санітарна служба Міністерства охорони здоров'я...

— Сказати, що всім ділкам усе сходить з рук, не можу. Тільки в другому півріччі минулого року за виявлені нашою службою на місцях грубі порушення правил торгівлі і прав споживачів було притягнено до дисциплінарної і адміністративної відповідальності 10,4 тисячі працівників різних рангів. 430 з них увільнено від роботи, 217 — притягнуто до криміналу, понад 2 тисячі оштрафовано на загальну суму близько 2 мільйонів карбованців. Але потрібні рішучіші дії. На жаль, чинне законодавство не дає змоги державним органам енергійніше наводити порядок. Тому ми й наполягаємо, щоб був якнайшвидше прийнятий Закон України «Про зміни і доповнення до Закону «Про захист прав споживачів». Це сприятиме створенню ефективної державної системи адміністративно-правового захисту громадян України від сваволля будь-яких нечесних комерсантів — державних чи приватних, своїх чи заморських. Адже в усіх цивілізованих країнах світу саме держава виступає гарантом прав споживача. І в проекті нової Конституції України, зокрема в статті 78, записано:«Держава захищає інтереси споживачів...»

Вів інтерв'ю
Володимир ЧЕРКАС.

Військо

ОДЕРЖАВ У СТОЛИЦІ КВАРТИРУ ГЕНЕРАЛ

А сам з сім'єю жив і живе в затишному особнякові під Києвом

Боже, як набридли ці нескінченні поневіряння з квартирою. Здається, якщо раптом нададуть усім бажаючим військовикам власний куток, то завтра й діти себе буде нікуди: не треба бігати по місту у пошуках заповітного оголошення «Здам квартиру», обговорювати шанси на отримання квартири у найближчі 4–5 років, ходити на збори безквартирних офіцерів гарнізону.

Як було б чудово отримати житло і, ні на що не відволікаючись, спокійно служити. А перед звільненням у запас подати рапорт і впродовж місяця отримати власну квартиру (по кімнаті на кожного члена сім'ї) у тому місті, де твоя сім'я вирішила «кинути якір».

Але це все з області фантазій. Нагадаємо широко відомі цифри. В Україні більше як 80 тисяч безквартирних військовиків і ветеранів Збройних Сил. Кожен третій офіцер не має власної квартири. За нинішніх темпів просування черги на житло здійснення заповітної мети можна чекати не роками, а десятиріччями.

Але не все так похмуро у питанні соціального захисту офіцерів і прапорщиків. Можемо порадувати, що вже, як мовиться, видно світло у кінці тунелю. Щоправда, поки лише для окремої категорії людей у погонах.

Щоб не бути голослівними, наведемо ряд прикладів.

Командир військової частини 12474 генерал-майор Юрій Скопинцев ще з трьома членами сім'ї спокійно проживав у добротному особняку (64 кв. м корисної площі), розташованому у закритому військовому містечку під Києвом. Але чи то роки почали брати своє, чи то суспільно-політична ситуація викликала серйозні побоювання, вирішив генерал мати квартиру в столиці. Подав у березні 1991 року рапорт з проханням поставити на квартоблік і вже через півроку відсвяткував новосілля у Києві в трикімнатній квартирі (51,2 кв.м).

Радіти б за людину, та одне «але» бентежить. Вже надто багато непогоджень у квартирній справі генерала. Ось, наприклад, витяг з протоколу № 2 від 10 березня 1991 року засідання житлової комісії військової частини 12474 про зарахування на квартоблік генерал-майора Ю.Скопинцева. Витяг є, а от самого протоколу у природі не існує.

Інший важливий документ — протокол житлової комісії № 21 від 29 жовтня 1991 року про надання житла — підписано головою житлової комісії частини підполковником О.Новичковим. Але цей офіцер ніколи не був не лише головою, а й навіть не входив до складу житлової комісії.

Є у квартирній справі Юрія Михайловича і довідка про здану житлоплощу. Однак і це фікція: генерал, як і раніше, мешкає у затишному особняку по вулиці Лісова алея, 29.

Отже, скрізь чистісінька «липа». Лише особняк у гарнізоні та квартира у Києві, що її займає Юрій Михайлович, реально існують.

Та не будемо засмучуватися — генерал він і в Африці генерал. Але список щасливців у цій частині чималий.

Перший заступник командира в/ч 12474, головний інженер полковник Валерій Панченко і заступник командира частини з тилу полковник Василь Коновалов теж до певного часу не скаржилися, мешкаючи у трикімнатних квартирах. Скоріш за все, вони і не мріяли коли-небудь перебратися до столиці, але приклад командира підбадьорив.

У червні 1992 року обидва офіцери стали на квартоблік, а рівно через місяць було підписано протокол житлової комісії про виділення їм квартир у Києві.

Полковники В.Панченко і В.Коновалов йшли до заповітної мети второваним шляхом, а тому їхні квартирні справи, як дві краплини води, схожі на квартирну справу їхнього командира. Начальник КЕЧ в/ч 12474 підполковник В.Гончаров видав їм фіктивні довідки про здачу квартир, що їх вони займали, хоча ці офіцери і сьогодні мешкають у військовому містечку за попереднім місцем проживання. Цей «факт» підтверджують фіктивні акти перевірки житлових умов.

Є, щоправда, одне нововведення: в актах перевірки житлових умов цих офіцерів записано висновок: «У зв'язку з втратою зв'язку із Збройними Силами підлягає відселенню за межі закритого відокремленого військового містечка». Але й тут має місце, м'яко кажучи, неточність. В.Панченко і В.Коновалов ніколи не звільнялись у запас, вони і далі займають попередні посади.

Проте, квартирні справи оформлені бездоганно, є всі довідки, й щасливі новосели у фантастично короткі строки отримують ордери на квартири. Вже другі числом!

Тепер, здається, начальство нарешті задоволене. Настав час подумати про себе тим, хто з ризиком забезпечував необхідною «липою» сильних світу цього. А чому б і ні? Якщо у квартобліку і розподіленні житла панує таке безладдя, якщо у цей неспокійний час кожен тягне, що може, а небезпека притягнення до суду практично зведена до нуля, то чому б не половити золотих рибок у каламутній воді чиновницької сваволі?

І щасливці не помилилися у своїх передбаченнях. Підполковник Олег Новичков (той самий, який підписав своєму командирові акт про зарахування на квартоблік замість голови житлової комісії) служить у в/ч 12474 з серпня 1989 року. Має трикімнатну квартиру (45,3 кв.м корисної площі). Проте, 7 жовтня 1992 року він стає на квартоблік. І вже, ви не повірите, через 2 тижні (!) житлова комісія прийняла рішення виділити Олегу Володимировичу квартиру в Києві.

Ви, звичайно, здогадалися вже, що попередню квартиру підполковник Новичков і не думав здавати до КЕЧ, хоча довідка про те, що він житлоплощу здав, акуратно підшита у квартирній справі.

Ну а що собі думає творець фіктивних довідок про здачу житла підполковник Володимир Гончаров? Як видно, його досвід зацікавив вище начальство, і Володимира Павловича було переведено в управління капітального будівництва і розквартирування військ Міністерства оборони України. Наказом Головкома від 22 вересня 1992 року підполковника В.Гончарова звільнено з частини, а 28 жовтня — виключено зі списків частини.

Однак буквально за кілька днів до звільнення Володимир Павлович отримав у Києві квартиру, перебуваючи у черзі... 3 тижні.

Читач напевне вже втомився дивуватися і обурюватися всіма цими фокусами. Ну а ми, скажемо відверто, заздримо цим улюбленцям долі. Ми ще лише оббиваємо пороги високих кабінетів, галасуємо, боремося за свою блакитну мрію, а вони вже живуть у ній.

Щоправда, безквартирні військовики інших частин цього гарнізону обурюються і навіть пишуть скарги до вищих штабів про беззаконня, яке нібито має місце у в/ч 12474. Але це вони від заздрощів нервують. Треба бути витриманими, друзі. І до вас дійде черга на одержання житла. Років через двадцять.

Володимир БУЛАВИНЦЕВ, уповноважений Комітету з питань соціального захисту військовослужбовців в Києві.

Геннадій КЛЮЧИКОВ.

«НАС УСІХ МАЄ ОБ'ЄДНАТИ ЛЮБОВ ДО УКРАЇНИ»

Точка зору

З головою проводу Організації Українських Націоналістів Миколою Плав'юком веде розмову оглядач «Голосу України»

Біографічна ремарка

Микола Плав'юк родом з Покуття, з відомого галицького села Русів. З тих країв, які дали крила Стефаниковому таланту.

Ще молодим хлопцем він змушений був залишити Україну, опинився на чужині, в Німеччині, де закінчив економічні студії. В 1949 році переїхав у Канаду. За фахом — економіст з проблем харчової індустрії, за покликанням — політик. Микола Плав'юк — один із співорганізаторів Світового Конгресу Вільних Українців, певний час стояв на чолі цієї впливової організації, обирався президентом УНР в екзилі. Тепер є головою проводу Організації Українських Націоналістів.

МИ СВІДОМО ЗРОБИЛИ ЦЕЙ КРОК

— Сьогодні ситуація в Україні вкрай складна: мільйони людей опинилися за межею бідності, процвітає корупція, безкарно діє мафія, маємо перші ознаки паралічу влади. Чи не мучить вас думка, що Український центр в екзилі поспішив, склавши в серпні минулого року свої повноваження?

— Ні, я абсолютно не шкодую, що ми зробили такий крок. Бо то не результат якихось наших раптових емоцій, а політичне рішення, яке випливає з волі Трудового Конгресу України 1920 року. Саме ним виразно було стверджено: Державний центр Української Народної Республіки має діяти за межами Батьківщини до тих пір, заки волею народу не відтвориться незалежна Українська держава.

Отже, на цей крок ми пішли торік свідомо. І в мене ні тоді, після проголошення незалежності України, ні тепер немає ані краплі жалю, що діяльність Державного центру УНР в екзилі закінчена.

— А як сприйняла цей крок українська діаспора? Очевидно, не обійшлося і без критики на вашу адресу?

— Навіть в Україні, коли я зустрічався з людьми різних політичних орієнтацій, ні ставили різні запитання і висловлювали свої міркування з цього приводу. Доводилося чути й таке: чи можна довіряти Леоніду Кравчукові — колишньому секретареві ЦК компартії?

— І що ви їм на це відповідали?

— Я казав одне. Якщо 62 відсотки виборців довірили йому президентство, то не можемо ми, політики, ставити народний вибір під сумнів. З іншого боку, ми передали свої повноваження не конкретній особі, а інституції Президента Української держави, обраного народом.

Окрім суто емоційних сплесків були й такі, що висловлювали свої сумніви в доцільності нашого кроку винятково з політичних міркувань. Або говорили про «скороминущість» державної незалежності України.

Для нас, Українського державного центру, було самозрозуміло: коли ми протягом багатьох років боролися за те, щоб світ визнав Україну як самостійну державу, то не можемо після здобуття нею незалежності, ставити себе супроти неї в опозицію. І мимо того, що висловлювалися різні думки з цього приводу як в Україні, так і в діаспорі, я переконаний: крок, зроблений нами 24 серпня 1992 року, загалом знайшов схвалення серед українців за межами Батьківщини. Наші брати і сестри, розкидані по світах, сприйняли це з розумінням і надією. Як акт, що поєднав в один ланцюг державотворчий процес доби УНР з теперішньою незалежністю України.

НАСАМПЕРЕД — ДЕРЖАВНІ ІНТЕРЕСИ

— Що вас, пане Миколо, тепер привело в Україну? Якими проблемами займаєтеся, якщо не секрет?

— Після припинення діяльності Українського державного центру в екзилі переді мною постало інше завдання: довести до порядку діяльність певних українських політичних формацій, які в минулому, як на мене, відігравали в основному позитивну роль у житті українського народу. Бо нині я не бачу доцільності існування українських політичних партій у діаспорі. І, мені здається, ситуація сьогодні є така. Якщо ідейні положення й програмові позиції партій, що протягом десятиліть діяли в діаспорі, знайдуть розуміння й підтримку в Україні, то в рамках нинішнього закону вони зможуть продовжити свою роботу на матірній землі. А якщо ні, то подальша їх праця просто немає жодного сенсу. І тому я в ці дні спілкуюся з державними, громадськими, політичними діячами на батьківській землі, щоби відчути, наскільки ідейні позиції, на основі яких діяли і діють організації за кордоном, відповідають сучасним потребам українського народу. І я схильний до того, щоб ми закінчили діяльність ОУН за кордоном і знайшли продовження на терені України. Звісно, в рамках українських законів і потреб українського народу.

Рівночасно пробую допомогти на тих ділянках, де ми, українці з діаспори, можемо чи не найбільше підсобити. Разом з Левком Лук'яненком і Віктором Тереном організували журнал «Розбудова держави». Нині у силу моїх можливостей сприяю газеті «Українське слово», яка понад шістдесят років знаходилася в Парижі, а тепер перебралася, нарешті, в Київ.

Одначе, на мою гадку, немає тепер для усіх нас важливішого завдання, як відбудова і закріплення нововідновленої Української держави.

— Тепер в Україні вже легально діють політичні організації з виразною націоналістичною орієнтацією. Ви, очевидно, дещо знаєте про їхню діяльність?

— Знаю.

— І як загалом її оцінюєте?

— Спочатку хочу уточнити одну річ. Організація Українських Націоналістів чи скорочено ОУН — то є назва тої організації, яку 1929 року створив полковник Євген Коновалець. Знаємо, що в 1940 році стався її перший розкол, і та група, яка відійшла від організації, назвала себе «революціонерами». Якийсь час вони називали себе «самостійниками-державниками», потім «закордонними частинами ОУН». Та, втім, то їхня справа.

Мені здається, що ОУН-р (революційна) тепер пробує закоренитися на українському терені під назвою «Конгрес українських націоналістів». Правда, на сучасну пору в Україні існує багато партій та організацій, які вважають себе визнавцями ідей українського націоналізму, однак далеко не всі є у Конгресі.

Отож, як на мене, Конгрес українських націоналістів у даному разі не віддзеркалює реального стану справ. Бо і Республіканська партія, і Селянсько-демократична, і партія Хмари — усі вони стоять на позиціях демократичного націоналізму, але в Конгресі ми їх не бачимо. Значить, треба з їхніми представниками сідати за «круглий стіл» і домовлятися про спільність дій, а не накидати ці дії. Бо тут, в Україні, дії ОУН-р мають посмак до монополізації політичної діяльності, чого, на мою думку, не треба робити.

Я бажаю успіху кожній самостійницькій партії, яка хоче розбудовувати і скріплювати українську державність. Але накидання якоїсь організаційної структури для них вольовим методом може стати небажаним ферментом. Бо той, хто справді правильно розуміє й інтерпретує завдання українських націоналістів, має чесно сказати: вихідною і заключною точкою у всіх наших справах повинен бути кожночасний інтерес української нації. Тобто, консолідація усіх національно-патріотичних сил, а не розпорошення їх, не творення внутрішніх фронтів.

Як бачите, я ставлюся доволі критично до тих справ, які чиняться сьогодні в деяких націоналістичних організаціях в Україні, і думаю, що саме життя дасть відповідь на запитання: знайдуть вони своє закорінення на батьківських теренах чи ні? Однак, гадаю, нам треба шукати згоди з тими чинниками, які вже виправдали свою політичну дію в Україні.

— Ви, пане Миколо, постійно нагадуєте про консолідацію усіх національно-демократичних сил для розбудови незалежної України. І то справді одне з найбільш насущних завдань нашого складного часу. Але скажіть, будьте ласкаві, чи відновлення Української державності позитивно вплинуло на консолідацію націоналістичних сил у діаспорі, де також, на жаль, ніколи не було єдності. Чи зарубцюється, нарешті, ота страшна рана розколу на живому тілі національно-визвольного руху?

— Знаєте, півстоліття ми йшли різними дорогами і важко, тепер навіть у думках допускати, щоб ця ситуація так швидко змінилася.

— І все ж таки якісь обнадійливі тенденції з'являються? Чи все залишається по-старому. Обопільні звинувачення, претензії, закиди, які почасти переходять у ненависть. А де двоє б'ються...

— ... там третій користає. Сама наша трагічна історія вказує на те, що розпорошеність ОУН на дві, а з часом — і на три частини з перспективи часу аж ніяк не було позитивним явищем. І якщо з того ми винесли якісь уроки, то в умовах сучасної України мусимо знайти базу для координації спільних дій. Тим паче, що мова йде про спільну справу: закріплення незалежності України.

... Той, хто справді правильно розуміє й інтерпретує завдання українських націоналістів, має чесно сказати: вихідною і заключною точкою у всіх наших справах повинен бути кожночасний інтерес української нації. Тобто — консолідація усіх національно-патріотичних сил, а не розпорошення їх, не творення внутрішніх фронтів.

Хочу сказати й про інше, без чого не уявляю діяльності сучасних політичних партій на українських теренах: мають вони вийти з конкретними альтернативними програмами до існуючого соціально-економічного стану у відновленій державі. І запропонувати народові шляхи до ліпшого життя, ніж він нині має. Звісно, реальні, можливі, а не виступати з різними популістськими прожектами, не обіцяти людям манну небесну, як то постійно робили більшовики. І, на мою думку, ті політичні рухи чи формації, які зуміють систематизувати розв'язку соціально-політичних проблем у всіх сферах життя — зовнішньої політики, військової, культурної, церковної, наукової, правдоподібно одержать підтримку народу. А якщо ми будемо творити десятки політичних партій без чіткої, конкретної програми, то важко сподіватися на те, що український громадянин зрозуміє, чому він має належати до тої, а не до іншої партії.

Як на мене, то в Україні є можливості консолідувати політичні сили. Але для цього треба позбутися емоцій, здати в архів учорашні методи політичної боротьби. Іншими словами: до 1 грудня 1991 року всім була зрозуміла мета — хочемо незалежної України. А тепер постало інше, не менш складне питання: яким чином зробити державу ліпшою, ніж вона є? Могутнішою, багатшою. Ось що, насамперед, повинно турбувати сьогоднішні політичні сили.

НА ІНШОГО НАДІЙСЯ, АЛЕ...

— Що вас, як політика, добре обізнаного з українськими справами, найбільше непокоїть з того, що відбувається в нашій державі? Що найбільше може загрожувати нашій незалежності?

— Найбільше мене непокоїть брак кадрів, здатних до розв'язання економічних, державних, політичних, військових, дипломатичних, церковних, наукових проблем у новій ситуації. У демократичних державах такі кадри постійно плекаються. Але Україна в умовах тоталітарного поневолення, в умовах, де завжди переслідувалося вільне слово, такої можливості не мала. І тепер повинна починати практично з нуля.

Перехід до ринку в економічній сфері також потребує спеціалістів з новим, сучасним мисленням. Бо якщо Україна буде долучатися до ринкової системи без кваліфікованих кадрів, то неодмінно зіткнеться з неймовірними труднощами.

— Хоч як це не прикро говорити, але нам треба починати з видання підручників про маркетинг українською мовою.

— Ось бачите. А від підручника до практики — то великий шлях. І це, на мою думку, — одна з найбільших проблем нашої держави.

Ще одна проблема, яку не можу обминути. Проголошення незалежності України застало в Києві (а ще більше — на місцях) ті кадри, які, в основному, виконували різні доручення, були подекуди добрими виконавцями. А тепер вони опинилися в ситуації, коли самі повинні давати доручення, виробляти шляхи виходу з економічної кризи, і це, природно, спричинило цілу низку помилок, за які ми дуже дорого заплатили і платимо. Але то є об'єктивні труднощі. І хоча ситуація сьогодні в Україні досить складна, я не бачу підстав для песимізму. Бо бачу, як у низових клітинах суспільства — в районах, у трудових колективах — спинаються на ноги, голосно заявляють про себе ті, які ближче до землі, до народу, які знаходять вихід зі скрутного становища, набувають досвіду.

І ще таке. Демократія тільки тоді може функціонувати, коли вона має належно вироблених громадян, які вміють пошанувати закон.

Ми знаємо, що протягом десятиліть, століть наші земляки не шанували державні закони, бо держава була їхнім поневолювачем. І сьогодні важко очікувати, що вони відразу почнуть це робити. Такого не буває. Ось чому в даній ситуації привільно почувають себе кримінальні, мафіозні структури. Люди в Україні, особливо чиновники, ніяк не можуть (чи не хочуть?) звикнути до того, що закон обов'язковий для всіх, що перед ним усі рівні. А правовий нігілізм може призвести до небажаних наслідків.

— Я з великою повагою ставлюся до представників української діаспори, які в чужому оточенні, далеко від рідної землі, зберегли батьківську мову, батьківські звичаї, які матеріально допомагають сьогодні Україні. Але чи не здається вам, пане Миколо, що чимало українських громадських діячів, політиків, митців перебільшують роль чи, скоріше, можливості української діаспори?

— Я надто добре знаю діаспору, щоб говорити лише про свої враження.

Реальна ситуація є такою, що в багатьох ділянках можливості діаспори обмежені. Треба пам'ятати, що в даному разі ми говоримо про країну з 53-мільйонним населенням, із зовсім іншою соціально-економічною структурою, ніж та, в якій жила і живе українська діаспора.

Далі. Коли ми говоримо про українську діаспору, то завжди треба уточнювати такий момент: більш як 90 відсотків представників нашої діаспори народилися і виросли вже за межами України. Вже там вони пустили коріння, прижилися. То їхня батьківщина. Багато з них асимілювалося, розчинилося у великому чужомовному морі. Свідомо і патріотично діяла за кордоном лише незначна частина українців.

Правда, факт відновлення державної незалежності України допоможе віднайти, повернути до батьківських духовних джерел і ту частину українства, яка забула, хто вона і звідки походить. Допоможе повернути їй почуття гордості за свою національну приналежність.

Тому треба шукати людей, які мають відповідну кваліфікацію, можуть практично допомогти Україні і щиро прагнуть це зробити. Я цілком свідомий того, що діаспора багато зробила для України — то є вияв доброї волі, щирого ставлення. Але стосовно того, що потребує нині Україна, то не треба цю допомогу переоцінювати.

Ми знаємо, що сьогодні в Україні працює ціла низка людей з української діаспори. Як дорадники в різних сферах життя, частина з них займається бізнесом і т.д. Але то маленький відсоток. Тому у своїх публічних вступах в Україні я постійно наголошую: не лише українська діаспора не розв'яже українські проблеми, але й Захід та Росія не можуть — і не хочуть — цього зробити.

— Та й, мабуть, не зацікавлені в тому, щоб Україна стала економічно сильною країною?

— Очевидно. А з другого боку — маємо приклад Німеччини. Західна Німеччина, яку вважали локомотивом економічної відбудови Європи, для того, щоб заабсорбувати 16 мільйонів з колишньої НДР, опиняється у незвичній для неї ситуації. То можете собі уявити, що Західна Європа чи Північна Америка, які мають бюджетові труднощі, чи Японія могли б розв'язати проблеми країн Центральної і Східної Європи коштом зниження життєвого рівня своїх народів і втрати економічної стабільності? Звичайно, що ні. Тому український народ повинен розраховувати передусім на власні сили.

Розмову вів Володимир КРАСНОДЕМСЬКИЙ.

ВІДКРИТИ НОВІ ОБРІЇ СПІВРОБІТНИЦТВА

Відлуння події

Лютий жителі столиці України запам'ятали ще й за Днями культури Республіки Білорусь. Ініціатором і організатором Днів став Український фонд соціальної реабілітації інвалідів і допомоги малозабезпеченим «ВІРА». Фонд і Міністерство культури Республіки Білорусь намітили нову програму спільних заходів, що вбирають в себе проведення Міжнародного фестивалю творчості інвалідів. Про співробітництво, про плани на майбутнє нам розповідають заступник міністра культури Білорусі Володимир Рилатко і президент Українського фонду «ВІРА» Віра Спитковська.

РИЛАТКО: Цінність нинішнього свята в тому, що народилося воно з ініціативи громадських організацій і, перш за все, Українського фонду «ВІРА». Це, чесно кажучи, було для нас дещо несподівано. Усі знають, яке нині лихоліття, яке важке життя, і, здавалося б, ніколи думати про культуру. Усіх хвилює єдине питання: як вижити. Саме тому ми всією душею відгукнулися на ініціативу фонду «ВІРА» і де змогли, там спробували надати посильну допомогу.

Саме зараз, у цих складних умовах нам, перш за все, необхідно визначати пріоритети духовної культури, невтомно зміцнювати зв'язки вічних сусідів — України і Білорусі. Але скільки б ми не говорили про культурне оновлення, духовне відродження, нічого не станеться, поки не почнемо робити в цьому напрямку конкретні кроки.

СПИТКОВСЬКА: Нам дуже хотілося відкрити Білорусь по-новому — не казенну, не газетну. Тому, що крім відомих і популярних колективів «Пісняри», «Сябри» були представлені Державний ансамбль танцю, Камерний хор, кіностудія «Білорусьфільм», творчість майстрів сучасного живопису і прикладного мистецтва.

РИЛАТКО: Я вважаю, що Україна за багато років вперше так добре познайомилася з білоруським мистецтвом. Адже ми привезли і наших молодих артистів, таких як солісти опери Ірена Журко і Марата Григорчик, солісти балету Катерина Фурман і Веніамін Захаров, учень Музичного ліцею Миколка Гімалетдінов і багато, багато інших, що дозволяє нам говорити про те, що в Україні була представлена молода Білорусь.

Для нас було дуже важливо і те, що наші артисти мали можливість виступити не лише в гала-концертах, а й в інших залах, поспілкуватися конкретно зі своїм глядачем. Нехай небагаточисельним, але своїм — щирим і добросердним.

— Відомо, що під час проведення Днів між нашими республіками відбулося підписання Угоди про співробітництво у галузі культури і мистецтва.

РИЛАТКО: Це надзвичайно важливо. Дві молоді республіки вперше у своїй історії підписали подібну угоду, що є, на мою думку, значним стимулом залучення і держав, і громадських організацій у процес культурного обміну, який, треба сказати, останнім часом з Україною дещо гальмувався.

Але, знаєте, міністерства міністерствами. Вони, як мовиться, працюють у своєму ключі. За час перебування в Києві ми переконалися, що ініціатива Фонду — це реальна відповідність слова і діла.

— Відомо, що благодійність була одним з головних компонентів свята мистецтв.

СПИТКОВСЬКА: Безумовно. На всі заходи, що проводилися у рамках Днів, частина квитків була видана безкоштовно мешканцям будинків інвалідів та стариків. Категоріям населення, які ми опікаємо, направлено значну частину грошових зборів.

— Віро Михайлівно, Фонд молодий і ще не всім відомі мета, завдання, основні напрямки його діяльності.

СПИТКОВСЬКА: Наш Фонд вбачає своє завдання у створенні робочих місць, що не вимагають великих спеціальних виробничих площ, оскільки це нині дуже складно і пов'язано з додатковими витратами. Сама назва Фонду вже говорить про те, що у коло нашої уваги потрапляють інваліди, люди похилого віку, багатодітні, тобто ті, хто зараз перебуває в найбільш скрутному становищі і тому потребують особливого підходу. Ми впевнені, що не можна давати милостиню. Ми намагаємося надати можливість людині заробити самостійно. Адже тоді і людина себе зовсім по-іншому відчуває, вона починає жити інакше, вона повертається у суспільство, до нас.

Наприклад, «наші» бабусі вирощують на підвіконні квіти, діти розводять папуг. Це приносить цілком реальний прибуток, а головне, необхідно людям…

Один із напрямів нашої виробничої діяльності — цех плетіння з лози, що вже працює. Ми висадили плантацію лози, з якої наші майстри плетуть дуже гарні вироби. І якщо донедавна це були в основному лише малі форми, то нині ми переходимо до виготовлення меблів. Створені також майстерні з виготовлення церковного посуду, майстерні декоративно-прикладного мистецтва.

— Відомо, що Фонд має свої представництва в Росії, країнах Балтії, відкривається представництво в Білорусі. У чому ви вбачаєте сенс представництв?

СПИТКОВСЬКА: Перш за все, нас дуже непокоять зв'язки, які рвуться у всіх сферах життя колишніх республік Союзу. Саме тому метою першої нашої акції, Днів культури Республіки Білорусь в Україні, став пошук нових форм співробітництва. І мені здається, у цьому плані знайдено точку відліку. У подальшому нам би вже не хотілося обмежувати спілкування між собою лише календарними строками — Дні, Тижні… Нехай це буде живий безперервний процес.

А конкретно, продовження нашого співробітництва вже набуло достатньо реальних форм: у найближчі два місяці наш Фонд відкриє у Мінську виставку церковного посуду, у ці ж строки до Києва планується привезти, на наш погляд, дуже цікаву експозицію Національного музею історії і культури Білорусі. Більше того, вже існує домовленість із міністром культури Республіки Білорусь Євгеном Войтовичем про спільне проведення Міжнародного фестивалю творчості інвалідів, який передбачається провести у травні 1994 року в Мінську. І, звичайно ж, ми були раді дізнатися, що в наступному році Білорусь готова прийняти у себе майстрів мистецтв України.

РИЛАТКО: Якщо нині мова йде про участь трьох держав — України, Білорусі, Росії, — то в перспективі, я переконаний, «усі прапори стануть нашими гостями».

Гадаю, що всі разом, спільними зусиллями, ми зможемо достойно організувати і провести цей гуманний захід, що допоможе відкрити нові обрії співробітництва наших братніх держав, усіх людей доброї волі та душі.

Інтерв'ю підготувала Ірина ГУРСЬКА-ІХНЕНКО.

Мінськ.

Оргкомітет Міжнародного фестивалю творчості інвалідів оголошує конкурс на кращу розробку рекламної продукції. З умовами конкурсу можна ознайомитися детально за телефонами (044) 221-73-13, 267-34-95.

«ЖИВИЙ ТОВАР»

ПІШОВ ЧЕРЕЗ КОРДОНИ, З ЯКИХ ЗНЯЛИ «ЗАЛІЗНУ ЗАВІСУ»

Протягом двох останніх років на українсько-словацькому та українсько-угорському кордонах затримано понад тисячу чоловік, які намагались нелегально потрапити до сусідніх держав. Більшість — вихідці з країн Південно-Східної Азії. З підняттям завіси на наших кордонах потік охочих незаконно перебратися на Захід через територію України зростає. І «дарує» молодій нашій державі низку серйозних проблем.

Черга у… рабство

Постачання дешевої і безвідмовної робочої сили — прибутковий бізнес. За визнанням одного шрі-ланкійського утримувача каналу перекидання «живого» товару з Азії в Європу, він щороку заробляє на своїх клієнтах до 400 тисяч доларів. Міжнародний синдикат сучасної работоргівлі має жорстку структуру. Центри його розміщені в Мадрасі, Калькутті, Катманду, Карачі, Коломбо, Дамаску, де сотні вербувальників формують спеціальні групи для подальшого транспортування в Європу.

Зрозуміло, усіх найперше ваблять високорозвинуті західні країни. Але як найлегше туди потрапити? Мозковий центр синдикату дійшов висновку: через Росію. І за сприяння численних туристичних фірм, фіктивних спільних підприємств та комерційних структур, під виглядом вступників до вузів Москви та інших міст з'їжджаються тисячі китайців, в'єтнамців, корейців… Тут вони «залягають» на конспіративних квартирах, пансіонатах і чекають своєї черги на подальше «етапування». Таке підпільне проживання, за словами одного з мандрівників, може тривати і понад рік. Залежить від гаманця. Маєш 5-10 тисяч доларів, агенти відправлять тебе в першу чергу. Коли ж ні — чекай.

Клієнти в основному бідні. Здебільше саме ця обставина примушує їх податися в тяжкі й невідомі мандри на Захід, де вони сподіваються насамперед знайти пристойну роботу. Тому терпляче чекають. Але брак коштів на проживання часто змушує вдаватись до злочинних дій. Владні структури столиці Росії не без підстав стурбовані, що незабаром у Москві виникнуть справжні сомалійські, китайські, індійські і їм подібні квартали. З усіма характерними для таких поселень рецидивами.

Курс — Україна

За прогнозами компетентних органів щось на зразок цього невдовзі може чекати й Україну. Вхопившись за недосконалість нашого законодавства, «хрещені батьки» синдикату наділили свою агентуру на наші кордони. З міст Росії потічки нелегальних іноземців починають поступово стікатися до Києва, Львова, Ужгорода. Ми вже повідомляли, що в ці дні понад 80 вихідців з Південно-Східної Азії перебувають на залізничному вокзалі Чопа. Звідки ж такий вавілон? Ефективно спрацювали служба безпеки, митники та прикордонники.

Поштовхом до великомасштабної акції стало виявлення в автобусі марки «Ман», що в'їхав на чопський КПП «Тиса» з території Угорщини, тайників, придатних і для перевезення людей. Це насторожило. Автобус перегнали на замасковану від допитливих очей колію і подвоїли пильність. Незабаром з нашого боку на КПП «вкотився» півтораповерховий «Неоплан». Під час ретельного огляду митники швидко знайшли замасковані люки у стелі та днищі автобуса. Із закамуфльованих під кондиціонери порожнин на світ божий з'явилося 15 мешканців Бангладешу та пакистанець.

Через деякий час на КПП в'їхав з такою ж конструкцією автобус марки «Мерседес». Працівники СБУ та митники знову знайшли в тайнику під підлогою 12 громадян Шрі-Ланки.

Прискіпливо обстежували і такі транспортні засоби, що прибували на КПП транзитом з Угорщини. Наступного дня «висіли» ще один «Ман» зі сховом. До речі, люки до них відчинялися виключно з допомогою автоматики, змонтованої на передній панелі.

З усього було видно, що затримані автобуси поспішали за черговою партією «живого товару». Схоже, водії перших двох автобусів, обладнаних рацією, мабуть, встигли повідомити про провал окремих спільників. Бо вже наступний «Неоплан» з території України прибув на КПП з порожніми схованками. Все свідчило про те, що «пасажирів» водій висадив десь у дорозі.

До рації більше нікого не підпускали. Недарма. Вранці 27 лютого у днищі наступного «Мерседеса» «грілися» 10 китайців.

Як стверджують затримані, їх «забирали» у Львові. Окремі групи, як от китайців, везли до Мукачевого, а в дорозі пересаджували у спеціально обладнані автобуси. Маршрути, мабуть, уже відпрацьовані. Деякі з названих транспортних засобів перетинали чопський КПП «Тиса» не вперше.

«Назад дороги немає»

Провали серйозно підмочують репутацію координаторів «живих» рейсів. Тому кожен з «пасажирів» отримує віддруковану рідною мовою інструкцію, як поводитись під час проживання на конспіративних квартирах, у дорозі, протягом перебування в тайниках автобуса, коли затримають тощо. В разі затримання головна вимога — мовчати, ні в чому не зізнаватися. Нелегалам роз'яснено: потрібно протриматися 10 діб. А на більший строк, згідно з чинним законодавством, нікого затримувати не можна: або подавай офіційне звинувачення, або відпускай.

Тому майже всі із затриманих неначе води в рот набрали, вдають, що не розуміють перекладачів, на жести, міміку, цифрові зображення реагують абияк. Паспорти та гроші координатори у своїх жертв відбирають і повертають (якщо повертають) лише в пункті призначення. Отож нема за що й зачепитися. Доводиться за державні кошти саджати іноземців на поїзди і повертати їх до Росії. Проте майже ніхто до місця «відвантажування» не доїжджає: покидають вагони уже на наступних станціях, у крайньому разі у Львові, і знову беруть курс до кордону. Вербувальники застерегли: якщо хтось повернеться на попередні стоянки, його і родину вдома чекає суворе покарання, аж до фізичного знищення. Та й чи далеко дойдеш без документів та грошей.

Виходить, як у популярній колись пісеньці: «Наша пісня гарна й нова — починаймо її знову». До речі, з уже згадуваних 80 вокзальних «переселенців» у Чопі одному вдалося нелегально перетнути угорський, а двом — словацький кордони. Слушної миті вичікує й решта. Поки що їх серйозно затримує сніг. А що буде, коли той зійде?

Де ж вихід?

На думку фахівців, такий транзит «живого» товару через український кордон уже найближчим часом може призвести до серйозних міжнародних ускладнень для нашої молодої держави. Разом з контрабандою людьми відкриваються можливості для перевезення наркотиків, зброї, терористичних формувань тощо. До речі, свого часу поблизу В.Березного затримано групу людей з Лівану, оснащених сейсмічними приладами та раціями, картами та іншим. Всі вони були одягнуті в однакові шерстяні костюми, мали маскувальні халати.

Наші прозорі кордони активно використовують також для постачання гарненьких дівчат у [illegible] і «веселі» будинки. Часто серед нелегалів переховуються злочинці.

Треба ще раз нагадати, що іноземні «зайці» прибувають до нас з країн, де поширені різні захворювання. На час «підпілля» медичного контролю за станом здоров'я «мандрівників», їх санітарно-побутовими умовами не існує. Недивно, що серед них чимало носіїв малярії, туберкульозу, рідкісних захворювань шкіри тропічного походження тощо. А нещодавно в підмосковних Хімках в одного з шрі-ланкійців виявлено СНІД. На обстеженні перебувають і двоє його приятелів.

Де ж вихід з цього становища? Знову зашторити кордони? Мабуть, ні. Ліпше посилити контроль за в'їздом і виїздом іноземних громадян, а для цього прийняти відповідний закон. Не завадили б також нормативні акти про с[illegible] іноземців на території України. [illegible]ли ж прагнемо наблизитися до цивілізованих держав, не обійтися без закону про міграцію і створення відповідної служби. Саме вона, а не СБУ, прикордонники чи прокуратура, повинна регулювати цей процес. І в разі потреби вживати належних заходів. До речі, у США така структура наділена правом навіть на допит підозрюваних осіб, їх арешт та обшук без попереднього оформлення ордера, аж до вислання іммігранта з держави.

Доцільно посилити і вимоги до тих, хто сприяє незаконному в'їзду іноземців до країни і пересуванню її територією. В тій же Америці за це можна одержати штраф до 10 тисяч доларів чи тюремне ув'язнення до 5 років. Спеціалісти схильні також до прийняття єдиного міжнародного закону, який передбачав би сувору кримінальну відповідальність за контрабанду людьми. (До речі, у законодавстві України таке поняття навіть не вживається. Замість нього практикують термін «незаконний перетин кордону»).

Є й інші складові механізму розв'язання проблеми. Варто тільки якнайшвидше запустити його в дію.

Микола ГОРВАТ,
власний кореспондент «Голосу України»

Закарпатська область.

НАЦІОНАЛЬНИЙ КОМІТЕТ БОРОТЬБИ ІЗ ЗАХВОРЮВАННЯМ НА СНІД ПРИ ПРЕЗИДЕНТІ УКРАЇНИ

ОГОЛОШУЄ КОНКУРС

проектів науково-дослідних і прикладних робіт з питань етіології, патогенезу та імуногенезу, діагностики, специфічної профілактики та лікування СНІДу та СНІД-асоційованих інфекцій

Критерієм відбору проектів буде їх відповідність даним наукових напрямків та науковий рівень.

Теми, що не матимуть безпосереднього відношення до проблеми СНІДу, не розглядатимуться.

УМОВИ КОНКУРСУ

1. Участь у конкурсі можуть брати наукові організації або окремі науковці, організації різних форм власності і статусу. На розгляд може бути подано не більше двох проектів від одного керівника.

2. Спільні наукові проекти українських та іноземних наукових організацій (науковців) беруть участь в конкурсі незалежно від частки у проекті української сторони.

3. Термін виконання проекту бажано обмежувати 1993—1995 рр. Перевагу в конкурсі матимуть проекти робіт, що не виконувалися раніше і не фінансувалися з інших державних фондів.

4. Проекти конкурсу українською або російською мовою в трьох примірниках (у папці) надсилати на адресу: 252627, Київ, вул. Васильківська, 45, Інститут експериментальної патології, онкології та радіобіології ім. Р. Кавецького АН України, з позначкою «Конкурс «СНІД».

Оформлення проекту здійснюється за зразком, який використовується для оформлення проектів з прикладних робіт, згідно з установленою Комітетом по науково-технічному прогресу при Кабінеті міністрів України формою запиту. В разі необхідності звертатися за формою запиту проектів за вищевказаною адресою (Інститут експериментальної патології, онкології та радіобіології АН України, кімната 41).

5. Строк подання проектів — 1 місяць з дня публікації оголошення. Проекти, що надійдуть після вказаного терміну, розглядатися не будуть.

6. Подані на конкурс матеріали не повертаються.

Телефони для довідок: 266-98-21, 266-98-38.

Суботній фейлетон

КОЕФІЦІЄНТ КУЛЬТУРИ — 0,2

«АНТИНАРОДНІ» НОТАТКИ

Ситуація виникла банальна, аж надто, і вона, мабуть, не застрягла б у пам'яті, коли б не несподіване «ідеологічне» забарвлення, якого надала їй одна з дійових осіб.

— Чого ви гризетеся, чого накинулися один на одного?! — вигукнув якийсь чоловік, намагаючись припинити сварку. — Хіба ви винуваті?! Ні! Це вони вас зацькували, ті, що нагорі! Це вони довели країну до того, що нічим їздити й нічого їсти!..

Усе це відбувалося в донецькій електричці, в проході стовпилося багато людей, хтось не пройшов, хтось когось штовхнув... І почалося.

За миротворцем можна було б визнати певну рацію, принаймні принагідну, якби не той факт, що середина вагона була практично порожня.

Незрозуміло, чим могли б запомогти нам уряд і парламент в даному випадку? Надіслати уповноваженого? Щоб розтасував нас рівномірно по всьому салону? Розібрався? Розмістив, кого куди?

Але, прямо кажучи, я схиляюся до висновку, що нашій буденній поведінці явно бракує елементарної культури. Яку зазвичай називають побутовою.

Наш народ (не побоюся такого узагальнення) ніяк не може засвоїти простеньке правило, що коли люди стикаються при вході в якусь установу, крамницю тощо, то передусім належить дати дорогу тим, хто виходить. В цьому є певний смисл: не можна набиватися в одне приміщення до безкінця. Але біля дверей демонструють не знання правила культури, а вольові якості. Перемагає той, хто не поступається. Правда, інколи «поза конкурсом» проходять привабливі жінки. А скромніші і пристаркуваті проникають до громадських місць на загальних «вольових» засадах.

Якось зайшов до однієї з полтавських кав'ярень на пообідню філіжанку кави. Місце випало незавидне — біля дверей. Більшість відвідувачів їх не причиняли. Став причиняти я — не з якогось культурницького педантизму, а, знаєте, неприємно було сидіти на протязі.

Отож, попрацювавши трішки як автоматичний прикривач дверей, я подумав, що з цього досвіду можна вивести коефіцієнт загальної побутової культури. Полічивши, встановив, що причиняють за собою двері лише двоє з десяти відвідувачів. Отже, коефіцієнт становить 0,2.

Але мій приятель, який живе в 9-поверховому будинку, зазначив, що мій коефіцієнт явно завищений. Бо в його під'їзді з 90 квартир прибирають сходи тільки два квартиронаймачі: він і старенька бабуся. І нема жодної надії, що їхній приклад найближчим часом наслідують сусіди. Швидше бабуся «дасть дуба» з віником у руці, а мій приятель переїде на іншу квартиру.

Правда, тим, що в будинку зазвичай брудно, обурюються всі. І вони хотіли б щось зробити: одні — найняти прибиральницю, інші — пропонують прибирати самим. Але оскільки згоди дійти не можуть, все залишається, як є.

Мені здається, що причина багатьох наших негараздів — масове нерозуміння того, що знання і дотримання певних культурних приписів нам ще поліпшує життя. Приблизно так, як правило одягати штани з боку ніг, а не через голову. Хоча так — теж можна, але страшенно незручно.

Та ми продовжуємо хитрувати і борюкатися в безконечній побутовій війні всіх проти всіх, справляючи при цьому дивне враження на представників інших народів, яким ми раптом відкрилися у всій своїй посткомуністичній красі.

Пригадую, як полька, котру відштовхнули під час посадки в автобус біля полтавського головпоштамту, обурено вигукнула: «Яке швіньство!»

Тут перекладу, здається, не треба.

... Полтавською вулицею іде група іноземних туристів. Судячи з мови — німці. Підстаркувата німкеня провела пальцем по підвіконню житлового будинку, огидливо скривилася: «Ві шмутціхь!» («Як брудно!»)

І тут починаємо, нарешті, розуміти, чому з нами не поспішають мати справу серйозні іноземні інвестори. Як тільки їхній погляд впаде на наші засмічені вулиці, «розбомблені» кіоски і, дуже м'яко кажучи, задрипані ліфти, культурна людина вже й чути не хоче ні про наш грандіозно ненасичений ринок, ні про неозорі чорноземи, ні про залізну руду.

Серед західних менеджерів побутує такий анекдот: «Що буде, коли шведську модель застосувати на Березі Слонової Кістки?» Відповідь: «А нічого не буде!»

Бо не збігаються поки що вимоги високоорганізованого виробництва і менталітет народу, тобто характер, звички, спосіб життя, уявлення про вищі моральні цінності.

На мене можуть образитися люди, які з особливим захопленням полюбляють на урочистостях гукати: «Слава Україні!» Можуть суворо запитати: «Хіба мало в нас культурних, освічених людей?» Може, й чимало... Але не вони створюють загальну атмосферу наших міст, що вона передусім впадає у вічі першому-ліпшому приїжджому...

Скрізь, на виробництві і в побуті, лізе, верещить, преться назовні варварське презирство один до одного. І тому, чуючи повсякденні нарікання на знегоди нашого життя й те, що: «Ми на це не заслужили!», хочеться спитати: «А хто? Не під окупацією живемо ж! Вийдіть на вулицю: бруд, спалені кіоски, все, що можна поламати голіруч, — поламано...»

Тут мимоволі хочеться згодитися з ностальгічно настроєними громадянами, що, коли правила «розум, честь і совість», було чистіше й культурніше. Але як тільки ця організація зі всенародного нагляду розпалася, облетіло і зовнішнє «благолєпіє» влаштованого нею соціуму. Як тільки зникли примусові й наглядові — і забулося виголошуване впродовж десятиліть: «Людина людині — друг, товариш і брат!» Ви помітили, що гасло це уже навіть не спадає на думку? Забулося враз!..

А щодо тих, хто нами править (про них йшлося на початку цих нотаток), то тривіальне «Кожний народ має такий уряд, на який заслуговує» мені здається трішки несправедливим.

Наші обранці багато кращі! Вони хоча б уміють добирати в тон краватки і їх важко запідозріти, що вони здатні посягнути на належний санітарний стан ліфта.

Павло СТОРОЖЕНКО.

Полтава.

Міні-проза

КОВБАСКА

— Мені, будь ласка, кіло ковбаси.

— Роздягайтеся!

— Вибачте, дівчино, я не зовсім зрозумів — що ви сказали?

— Я сказала — роздягайтесь!

— Що? Хіба ви лікар? Це ж магазин, а не поліклініка! Я хочу купити ковбаси!

— Гаразд, роздягайтесь!

— Зрозумів!.. Красуне, я, звичайно, «за», але ж тут люди ходять, а в мене жінка, діти, і взагалі — ми одне одного ще так мало знаємо... Може, ми пошукаємо інше місце?

— А-я-яй! Що ви верзете, громадянине, як вам не соромно? З вигляду такий інтелігентний чоловік!..

— А що я? Ви ж самі... перша...

— Господи, у мене від вас уже голова болить! Вам, власне кажучи, що потрібно?

— Нічого. Точніше, мені потрібно кіло ковбаси. Ось гроші.

— Хіба це гроші? Ви цінник бачили? Бельгійська ковбаса! Якщо ви продасте свою куртку, костюмчик та годинник, то на півкіло, може, й вистачить...

Олександр ПЕРЛЮК.
Кіровоград.

Мал. Сергія ФЕДЬКА.

Римовані стібки

ЩО БУДЕ?

Все, все в житті міняє час!
Куди не глянь —
кіоски всюди:
Мільйони продавців у нас,
Хоч мало що купують
люди.
Що буде, як, кінець
кінцем,
З нас кожен стане
продавцем?

СОН СПЕКУЛЯНТА

Вже майже
справджується сон:
Один сірник — один купон.

ОЦЕ ТАЛАНТ!

Від Бога хист у Василя:
Він зробить тисячу —
з нуля.

ВІТРОЛЮБ

Багатогранний чоловік,
Здобув усе, що тільки
мріяв:
Який би вітер не повіяв,
Він радий:
— Завше дме в мій бік!

ЗГОРБЛЕНИЙ

Із себе вичавив раба —
І врешті випрямив горба.
Та в різних чергах без
упину
Стояв —
і знову згорбив спину.

СТРИГАЛЬ

Був майстром він тонких
інтриг —
І з них собі купони стриг.

Дмитро СОЛОДКИЙ.

Жарт номера

Наш історичний шлях: із королівства кривих дзеркал до королівства розбитих.

Микола ЛЕВИЦЬКИЙ.

Мал. Сергія ФЕДЬКА.

Сучасні діалоги

НОВА АДРЕСА

— Мамо! А де ми тепер живемо?

— А ти що, Костику, досі не знаєш, де живемо?

— Та знаю.

— Чого ж питаєш?

— Бо точно не знаю.

— Добре ти знаєш, а голову морочиш.

— Вулиця у нас уже не та?

— Та сама. Тільки назву поміняли.

— А для чого, мамо, поміняли?

— Бо мала якусь чужу назву. Лумумби.

— А хто, мамо, той Лумумба? Він тут колись жив чи ходив нашою вулицею?

— Не жив і не ходив. Бо він десь з Африки. У житті не бував у нашому місті. Та, може, й не чув про нього.

— А хто він такий, мамо?

— Звідки я, Костику, знаю. Якийсь борець.

— Нащо ж його ім'ям вулицю нашу назвали?

— Так правителям захотілось.

— А тепер, мамо, наша вулиця називається Митрофанівська?

— Так, синку, ти ж сам бачив на вивісках.

— А хто цей Митрофан, мамо?

— Біс його знає! Митрофан та й уже.

— Він не з Африки, мамо?

— Ні. Там таких імен нема.

— А він по нашій ходив?

— Цього, синку, ніхто не знає. Як і самого Митрофана.

— Але ж він борець?

— Борець чи не борець, біс його знає. Але, видно, що наш був, тутешній.

— А хто ж це, мамо, поміняв Лумумбу на Митрофана?

— Нинішні правителі.

— Для чого?

— А для того... Зійдуться, чогось путнього вирішити не можуть, то хоч назву вулиць міняють. Щоб людям і пошті більше мороки було з новими адресами. А нам, Костику, один біс, що Лумумба, що Митрофан! Ні масла, ні ковбаси від того не збільшиться.

Іван СОЧИВЕЦЬ.

Прикмети

ВЖЕ ВІДКРИТА

– Мамо, то я йду по цукерки, буфет відкритий.
– Ти бігав дивитися?
– Ні, але тато вже за тин тримаються.

НА ПОРОЗІ СЕЗОНУ

– Пам'ятаю, – ділився віник думками з шваброю, – не встигали якось на вітрині нашої крамниці купальники і босоніжки розмістити, як морози вдарили. А оце валянки і рукавиці привезли, значить весна наближається.

НА ЗМІНУ ПОГОДИ

«Знову задощить», – подумала парасолька, коли господиня забула покласти її у сумочку.

ЩОБ НЕ БУЛО ПІЗНО

– Кепсько закінчиться довготривала ревізія в конторі.
– Йой...
– Еге. Дружина директора, питаю вас, чого сухарі сушить?

НЕВЖЕ КРИЗА?

– Вилежуєшся на тапчані, а в хаті – холодно, я вже втомилася дрова з лісу носити, – дорікнула Софійка чоловікові.
– Цьому є альтернатива: буду шукати нового енергоносія.

НАРЕШТІ

– Ура! Завтра з міста тато з мамою приїдуть, – весело закричав п'ятирічний Ромцьо.
– Телеграму прислали?
– Не бачите хіба – дідусь півня і сокиру поніс до колодки?

Антон ЛІСНИЧИЙ.

Футбольні пахощі березня

Як кажуть, дочекалися. Завтра команди вищої ліги зіграють матчі шістнадцятого туру чемпіонату країни. Отже, стартує його друге коло.

Футбольні пахощі березня попри наші щоденні турботи, кучугури снігу на вулицях, все ж паморочать голови тим, хто залишився шанувальником популярної гри. Отож, на футбольні поля стадіонів восьми міст виходять шістнадцять найкращих команд України. Зустрічаються: «Динамо» (Київ) — «Чорноморець» (Одеса), «Верес» (Рівне) — «Нива» (Тернопіль), «Шахтар» (Донецьк) — «Карпати» (Львів), «Металіст» (Харків) — «Буковина» (Чернівці), «Кривбас» (Кривий Ріг) — «Металург» (Запоріжжя), «Таврія» (Сімферополь) — «Кремінь» (Кременчук), «Торпедо» (Запоріжжя) — «Зоря—МАЛС» (Луганськ), «Дніпро» (Дніпропетровськ) — «Волинь» (Луцьк).

Нагадаємо турнірне становище учасників після першого кола:

	В	Н	П	М	О
Дніпро	9	4	2	27—11	22
Шахтар	8	5	2	25—11	21
Динамо	7	6	2	19—8	20
Буковина	7	4	4	18—7	18
Чорноморець	7	3	5	21—20	17
Металіст	6	4	5	23—18	16
Таврія	6	3	6	14—17	15
Волинь	6	3	6	19—25	15
Металург	5	5	5	19—18	15
Карпати	5	5	5	20—20	15
Кривбас	5	4	6	15—19	14
Зоря—МАЛС	4	3	8	11—26	11
Кремінь	3	5	7	9—22	11
Верес	4	2	9	15—25	10
Торпедо	3	4	8	15—19	10
Нива	3	4	8	8—12	10

На чолі турнірної таблиці бачимо симпатичний, молодий за віком гравців, керований цікавим тренером Миколою Павловим, «Дніпро». Зрозуміло, що він постарається залишити нинішнє своє місце в змаганні до фінішу. Втім, наприкінці першого кола лідер все ж дозволив переслідувачам скоротити розрив в очках до мінімуму. Але, добре відпочивши і підготувавшись найкращим чином до другого етапу чемпіонату «Дніпро» настроєний рішуче. Про це свідчить недавня його перемога на турнірі в Миколаєві, де підібрався досить сильний склад учасників.

Цілком хороші шанси на успіх і в «Шахтаря» та киян, які наступають лідерові на п'яти. Особливо серйозно настроєні, схоже, динамівці. Їхній новий старший тренер Михайло Фоменко вже не раз говорив про те, що його команда має одну мету: виграти Кубок і чемпіонат. Київський клуб досить пристойно довкомплектувався. А його переможна серія в товариських матчах із сильними суперниками з Ізраїлю, Німеччини, Франції, Словаччини підтверджує найвищі наміри.

Зрозуміло, що все попереду і в аутсайдерів. Слово честі, якось і незручно так називати самобутню тернопільську команду, гра якої явно не відповідає її нинішньому турнірному становищу. Хочеться вірити, що «Ниві» нарешті поталанить. До речі, в Тернополі сьогодні — справжній футбольний бум. Команду, як відомо, очолив Леонід Буряк. Його популярності в місті позаздрили б зірки голлівудського екрану. Сподіватимемося, що тренерський дебют цього чудового майстра буде щасливим.

Синоптики стверджують, що різні там циклони, їхні «опоненти», дощі і урагани народжуються над Атлантикою. Так і погода нашого чемпіонату формуватиметься у середині турнірної таблиці, де зібралася досить непроста компанія.

Найчестолюбніші плани у львівських «Карпат», яким до снаги і місце в чільній п'ятірці, і на Кубок галичани роблять серйозну ставку.

Нещодавно наставник нинішнього чемпіона країни «Таврії» Анатолій Заяєв — людина досить оригінальна і авторитетна в футболі — заявив, що його команда в другому колі різко поліпшить гру і результати виступів. Це, як на нього, дозволить кримчанам відстояти титул. У декого, можливо, подібні плани викличуть посмішку. Але, як кажуть, у кожному жарті є частка правди.

Слід відзначити й «Волинь» — безкомпромісну, добре збалансовану в усіх ланках. Вона, без усякого сумніву, впливатиме на хід боротьби за найвищі місця.

Тепер про те, без чого футбол не може жити — про болільників. Сьогодні багатьох тренерів, гравців, суддів бентежить запитання: чи підуть люди на стадіони?

Виступаючи на останньому засіданні виконкому Федерації футболу України, її президент Віктор Банников з цього приводу висловив чимало песимізму:

— Йде постійний відплив хороших гравців. Причому вирушають вони здебільшого до московських клубів. Це не сприяє збільшенню кількості глядачів на трибунах українських стадіонів. Без сліз розлучаються зі своїми «дітьми» майже всі клуби. Але тут є й лідери: «Чорноморець», запорізький «Металург», «Таврія», «Динамо». Зрозуміло, що в клуби столиці Росії намагаються заманити наших ландскнехтів і грошима, і машинами, і квартирами, і... валютним пряником.

Дехто бачить вихід із становища у створенні професіональної ліги. Як на мене, робити цього поки не слід. Адже на голому місці важко будувати. Переконаний, що і за наявності ліги наші гравці продаватимуться наліво і направо. Це приведе український футбол не до професіоналізму, а до любительства середньої руки.

Така точка зору президента Федерації. Вона, можливо, суперечлива. Адже знайдуться опоненти.

На запитання: який вихід він бачить? — В. Банников сказав:

— Ми стараємося загальмувати цей шкідливий процес залученням усіх перспективних футболістів до збірних.

І тут же розповів, що і за таких умов у нас з-під носа крадуть гравців. Так було з Канчельскісом, Щербаковим. А остання подія — воротар тернопільської «Ниви» Сергій Александров опинився в молодіжній збірній... Росії, яка перебуває на чемпіонаті світу в Австралії.

— Ми звернулися з протестом до ФІФА, — пояснив пан Банников. — Однак там повелися досить дивно. Мабуть, вирішили бути осторонь цього інциденту. Але ми продовжимо боротьбу за цього футболіста, а головне за наш престиж і авторитет...

— Боротися особливо й не треба, — поділився зі мною президент ФК «Нива» (Тернопіль) Володимир Аксьонов. — Сергій має з нами контракт і не збирається нікуди тікати. Його сім'я перебуває в Тернополі, де він отримав хорошу квартиру. Я з ним розмовляв і Александров після повернення з Австралії, якщо його запросять, виступатиме за збірну України...

Гадаю, що подібні випадки ще траплятимуться і російська спокуса чаклуватиме українських футболістів. А для того, щоб вилікувати їх від цієї хвороби, слід удома створювати хороші умови для людей. Лише гра високої якості здатна повернути болільників на футбол.

Якщо ми вже заговорили про засідання виконкому, то повідомлю й про те, що багато говорилося про якість суддівства. Віце-президент федерації Євген Котельников розповів про те, що судді та інспектори найретельнішим чином готувалися до другого кола, прослухавши цикл спеціального семінару, складали найскладніші нормативи. Він повідомив і радісну звістку: групі українських суддів присвоєно звання: рефері ФІФА-93 — Віктору П'яних (Донецьк), Василеві Мельничуку (Сімферополь), Валерію Онуферу (Ужгород), Вадиму Шевченку (Київ), лайнсмен ФІФА-93 — Степану Сельменському (Ужгород), Роману Заню (Львів), Олександрові Головку (Дніпропетровськ), Леонідові Бавикіну (Харків), Олександрові Тютюну (Фастів).

Така подія, безперечно, сприятиме поліпшенню суддівства в українському чемпіонаті і вплине на зростання його рівня.

Віктор БРАНИЦЬКИЙ.

У Національному банку

З метою запобігання вивезенню кольорових металів і каменів за межі України і підвищення зацікавленості підприємств, організацій у продажу їх Державній скарбниці Національний банк України затвердив і з 10 березня 1993 року увів у дію нові закупівельні, а також відпускні (для потреб виробництва) ціни на кольорові метали в таких розмірах (українських карбованців за 1 грам чистого металу):

	Закупівельні ціни	Відпускні
Золото	11660	11895
Срібло	120	123
Платина	12760	13015
Паладій	3900	3980
Осмій	3395	3463
Родій	30320	30926
Рутеній	370	378
Іридій	2260	2305

Відпускні ціни на золото й срібло, що їх будуть реалізовувати підприємствам Художнього фонду і побутового обслуговування для виготовлення і ремонту ювелірних виробів та інших товарів народного споживання, встановлено у розмірі: золото — 13070, срібло — 135 карбованців за 1 грам чистого металу.

Розрахунки з постачальниками за коштовні метали у вигляді лому і відходів здійснюватимуться за закупівельними цінами, але за мінусом вартості їх переробки на договірній основі.

Розрахунки за алмази, діаманти здійснюватимуться за відпускними цінами, обчисленими, виходячи із цін світового ринку із застосуванням курсу 1100 українських карбованців за долар. Закупівельні ціни на алмази, діаманти встановлюватимуться виходячи із відпускних цін за мінусом вартості витрат, що компенсуються Державній скарбниці на приймання, сортування, оцінку кольорових каменів у процентах від відпускної ціни на договірній основі. Відпускні ціни на коштовні метали, алмази, діаманти збільшуються на 20 відсотків податку на добавлену вартість.

Національний банк України 11 березня 1993 року встановлює курс українського карбованця до іноземних валют, на які поширюються правила валютного регулювання України

1 австрійський шилінг	105.98
1 англійський фунт стерлінгів	1785.72
10 бельгійських франків	362.21
1 німецька марка	745.60
1 голландський гульден	663.44
1 датська крона	194.42
100 італійських лір	76.83
1 канадський долар	995.23
1 норвезька крона	175.48
1 долар США	1238.45
1 фінська марка	205.12
1 французький франк	219.88
1 шведська крона	162.54
1 швейцарський франк	806.48
10 японських ієн	105.95
1 екю	1448.24
10 іспанських песет	104.61
1 ірландський фунт	1814.80
10 португальських ескудо	80.82
1 естонська крона	93.20
1 долар США по розрахунках із Індією	1238.45

У разі продажу для неторговельних операцій приймається готівка в українських карбованцях та розрахункові чеки Ощадбанку.

НАЦІОНАЛЬНИЙ БАНК УКРАЇНИ 11 БЕРЕЗНЯ 1993 РОКУ ВСТАНОВЛЮЄ КУРС УКРАЇНСЬКОГО КАРБОВАНЦЯ ДО ВАЛЮТ КРАЇН РУБЛЬОВОЇ ЗОНИ

Код рубля		курс купівлі	курс продажу
834	(Білорусь)	1.7326	1.7499
835	(Казахстан)	1.5100	1.5251
836	(Узбекистан)	1.5100	1.5251
837	(Таджикистан)	1.3500	1.3600
838	(Туркменистан)	1.9000	1.9190
839	(Киргизстан)	1.2100	1.2221
843	(Молдова)	1.3400	1.3534
844	(Вірменія)	1.1000	1.1110
848	(Азербайджан)	1.0010	1.0110
849	(Грузія)	0.8940	0.9029
853	(Латвія)	1.2500	1.2625
854	(Литва)	1.3100	1.3231
858	(Росія)	1.9117	1.9308

ГОЛОС України

ЗАСНОВНИК — ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ з 1 січня 1991 року.

Головний редактор Сергій ПРАВДЕНКО.

РЕДКОЛЕГІЯ: Анатолій ГОРЛОВ, перший заступник головного редактора; Олександр БІЛИК, заступник головного редактора; Володимир КРАСНОДЕМСЬКИЙ, завідуючий відділом гуманітарних проблем; Борис СИДОРЕНКО, заступник головного редактора; Анатолій СОЛОНСЬКИЙ, редактор відділу кореспондентської мережі; Віталій СУДДЯ, відповідальний секретар.

Адреса редакції: 252047, Київ-47, вул. Нестерова, 4.

ТЕЛЕФОНИ: для довідок — 441-89-61; 441-89-46; телефакс — 224-72-54; відділ реклами — 441-89-34, 441-89-44.
⊙ Рукописів не повертаємо.
⊙ Листування з читачами — тільки на сторінках газети.

☆ Редакція не завжди поділяє позицію авторів публікацій.

☆ За точність викладених фактів відповідальність несе автор.

Газета виходить 5 разів на тиждень (крім неділі й понеділка) українською і російською мовами.

Індекс 60955.

Загальний тираж 814907

Комбінат друку видавництва «Преса України».

252047, Київ-47, проспект Перемоги, 50.

1 2 3 4 5 6 7 8 9

Зам. 0311047.